

DARBININKAS

LIV 26

SECOND CLASS
Postage paid at Brooklyn, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, BALANDIS - APRIL 15, 1969

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

10 CENTŲ

Antisovietinis sproginimas buvo labai nuostolingas

Praga. — Pereitų metų pavaras čekams-slovakams buvo vėlykiškai džiaugsmingas, nes 20 metų slėgęs maskvinio komunizmo režimas buvo užkietas užpekin. Naujoji vadovybė pasiliko su tuo pačiu komunistų partijos vardu, bet tas vardas dengė jau visai kitas aspiracijas — Českoslovakijos režimas pamažu pradėjo keistis į „humanišką socializmą“, paremtą pagrindinių žmogaus teisių ir laisvių gerbimu. Bet 8 mėnesius trukusių džiugų reformų planavimą sustabdė nauja Maskvos okupacija.

Paskutinis Maskvos susikirtimas su Praga Českoslovakijos kelią į žmonišką gyvenimo būdą labiau užgriozdė. Dėl Maskvos spaudimo iš reformų programos vėl turi iškristi, tikėjim laikinai, keli labai svarbūs punktai.

Pirmoji auka yra parašytos pasakytos minties laisvė, Maskvos bolševikų labiausiai nenkenčiamas dalykas. Preventyvinė cenzūra įvesta, žurnalistai oficialiai išbarti ir apkaltinti, tuo tarpu vienas partijos laik-

Kongresmanai Pragoj

Balandžio 11 Pragoje lankėsi 14 Amerikos kongreso narių, kuriuos pakvietė atvykti Českoslovakijos parlamento nariai. Jie susitiko Austrijos sostinėje Vienoje, kur vyko tarp-parlamentinės lygos suvažiavimas. Amerikiečiai atvyko savo kariniu lėktuvu, praleido dieną Pragoje su čekais-slovakais ir vėl išvyko.

Svečiai nelankė oficialių vyriausybės asmenų žinių pasirinkimo tikslu, tik jau netenka abejoti, kad jie jų pasirinko privačiai iš Českoslovakijos parlamento narių. Jų pasikvietimas buvo vienas iš čekų-slovakų būdų pademonstruoti savo valstybės suverenumą ir nepriklausomumą nuo Maskvos, nežiūrint naujos Maskvos „doktrinos“ apie satelitams taikomą susiaurintą suverenumą.

Įtartini pratimai aplink Českoslovakiją Nauji Maskvos kariai įeis, bet ar išeis

Praga. — Balandžio 12 per Pragos radiją buvo skelbiama, kad sutinkamai su sutartimi dėl Sovietų kariuomenės laikino buvimo Českoslovakijoje, Českoslovakiją atvyksta daugiau okupacinės rusų kariuomenės. Net buvo pasakyta, kad nauji daliniai atvyksta traukiniais.

Po dviejų valandų žinia buvo atšaukta dėl „faktų pasikeitimo“. Niekas nepaaiškino apie kokius „faktus“ kalbama. Tik buvo žinoma, kad abudu komunikatai išėjo ne iš kompartijos, bet iš federacinės vyriausybės.

Be kitą dieną šis tas išaiškėjo, kai buvo paskelbta, jog balandžio 14, 15 ir 16 Varšuvos pakto priešlėktuvinės apsaugos pratimai bus vykdomi Českoslovakijoje, Vengrijoje, Lenkijoje ir vakarinės Rusijos dalyse. Českoslovakija yra pačia pratinimų erdvės vidury, tai visi svertimos kariuomenės greičiausiai vaikščios po Českoslovakiją, neišskiriant nė rusų. Tai yra priedanga paspausti čekus, kad priimtų visus Maskvos reikalavimus antirusiškoms

raštis uždarytas. Bet stiprūs gandai Pragoje, kad rusų reikalavimas išvalyti redakcijų kadrus ir žurnalistus, juos pakeičiant kitais, nebus patenkintas, nes tai pavojingas precedentas, galįs būti pritaikytas ir kitoms gyvenimo sritims. Čekai tikisi ir su cenzūra neblogai verstis.

Antroji auka yra kompartijos suvažiavimas ir federalinio

Kanados premjeras Trudeau paskelbė, kad jo kraštas pasilieka Nato organizacijos nariu, bet pamažu, ir mažais būriais, Kanados kariški daliniai bus iš Europos išvežti. Pareiškimas buvo paskelbtas tik spaudoje, bet ne parlamente, todėl pyksta visi, kurie nepritaria tai politikai ir nori klausimą diskutuoti parlamente.

Aistovų Rūmų spjkeris McCormack ragino prez. Nixoną greičiau parodyti kongresui savo norimų praveisti įstatymų programą, nes be tų davinčių kongresas negalys suplanuoti savo darbotvarkės. Respublikonai patarė nesikarščiuoti, nes programa greit ateisianti ir busianti gerai paruošta.

Vietnamo taikos derybose pereinamas savaitės posėdyje nepadaryta jokios pažangos. Komunistai tebespaudžia, kad JAV sutiktų pasitraukti iš P. Vietnamo, Cabot Lodge paaiškino, kad to niekad nebus. Tas reikalas galės būti sutvarkytas tik kartu pasitraukiant visoms svertimoms kariuomenėms.

Domisi JAV santykiais su Kinija

Maskva. — Sovietų spauda jau atkreipė dėmesį į JAV sen. Kennedy ir kitų pradėtą kampaniją už santykių gerinimą su Mao Kinija. Ypač užkabinamas kovo 20-21 New Yorke vykęs susirinkimas, specialiai skirtas JAV-Kinijos santykiams aptarti. Jame sen. Kennedy pa-

reikštos mintys buvo ypatingai ir neįprastai radikalias. Sovietų spaudoje su ironija pažymima, kad Mao turi Amerikoje galingų draugų. Tai vis todėl, kad JAV-Kinijos santykių pagerinimui reikia išnaudoti įsitępusius Rusijos-Kinijos santykius. Besijuokdama iš Washingtono, Maskva elgiasi panašiai: Pekingui pasiuntė antrą, ir labai lagadnią notą su mandagiu prašymu, kad sutiktų pradėti pasitarimus dėl pasienio ginčų sutvarkymo. Su ta nota galėjo palaukti iki partijos kongreso pabaigos, bet turbūt gavo žinių, kad ten gali laimėti Maskvai palankesnė grupė, todėl ir skuba iš anksto parodyti savo taikų ir besišypsančių veidą.

Neabejotina, kad pratimų priedangoje rusų okupacinė kariuomenė bus vėl sustiprinta, todėl primasis Pragos vyriausybės pranešimas apie naujų dalinių atėjimą buvo teisingas. Nors svarbaus ir nemalonus reikėjo laukti, nes sovietų maršalo Grečkos paskutinės savaitės veikla buvo įtartina. Perdavęs Maskvos ultimatumus Praga, Grečko išvyko į Berlyną pas Ulbrichtą, kur greit prisistatė ir lenkų Gomulka. Ten ir buvo išbaigta „pratimų“ organizacija.

parlamento rinkimai. Jiems rengiamasi nuo pereinusių metų, bet po okupacijos rusai uždraudė. Dabar vėl buvo manytas vienas ar kitus rinkimus paskelbti, tačiau po Grečkos ultimatumų teks kuriam laikui vėl susilaikyti. Maskva tų rinkimų nenori todėl, nes per tuos rinkimus bus išsuotos visos dar užsilikusios senojo režimo liekanos.

Prof. H. Humphrey, buv. prez. Johnsono viceprezidentas, vis dar nesiliauja įtikinėjęs, kad priešraketinės apsaugos sistema nebūtų statoma. Jis tik tada nusileistų, jei prez. Nixonas įtikintų, jog Rusija tikrai turi tiek ir tokių raketų, kuriomis ji galėtų sunaikinti Amerikos pajėgumą atsikirsti pirmuoju smūgiu.

Alžyro moterų unija pakilo kovai už daugpatystės panaikinimą. Šio musulmoniško krašto vyriausybė daugiau susirūpinusi ginklais negu krašto ūkine bei kultūrine pažanga.

Du Kubos diplomatai nebegavo JAV leidimo sugrįžti į New Yorką, kur jie dirbo Kubos misijoje prie J. Tautų. Buvo susekta, kad jie rėmė pinigais ir patarimais riaušes organizuojančias ekstremistines negrų grupes ir užsiiminėjo žvalgyba.

Irake sušaudyti dar keturi gyventojai, kaltinti palaikę ryšius ir teikę žinias Amerikos žvalgybinėms įstaigoms. Anksčiau sušaudytieji kaltinti buvę Izraelio šnipais.

Filipinų prez. Marcos gavęs prez. Nixono užtikrinimą, kad nebus staigus JAV pasitraukimo iš Pacifiko erdvės Vietnamo karui pasibaigus. Kad ir norėtų, JAV negalėtų greit pasitraukti nė iš Azijos nė iš Pacifiko, nes jos yra vienintelė jėga, kuri gali padėti sudaryti naują to regiono apsaugos organizaciją. Tam reikalui reikės nuo 5 iki 10 metų laiko. Jis taipgi paneigė, kad santykiai tarp Filipinų ir JAV esą įsitempę. Bet esą atsiradę sutvarkytinų reikalų.

Arabai spaudžia prez. Nixoną
New Yorkas. — Vadinami 4 Didieji (JAV, Anglija, Prancūzija ir Rusija) per savo nuolatinis atstovus prie J. Tautų uoliai ieško formulės arabų-žydų taikai paremti. Po antrojo posėdžio britų atstovas atsiminė, kad padaryta pažangos. J. Tautų tarpininkas Jaringas išvyko į Maskvą Švedijos ambasadoriaus pareigų eiti. Jis grįš tik tuo atveju, jei Keturių pasitarimai parūpins jam naujo darbo.

Jordano karalius Huseinas ir Egipto užsienio reikalų ministras Fawzi visą savaitę pasikeisdami spaudė prez. Nixoną priartėti prie arabų reikalavimų, kad didžiosios valstybės su arabams palankesnėmis sąlygomis savo planą pasiūlytų. Karalius Huseinas pats bandė neva naują arabų planą pareklamuoti, bet jis nieko negalėjo įtikinti, nes viskas buvo jau seniai žinoma — tai taikos planas be taikos. Kyšo tas pats arabų troškimas — tegul viskas lieka kaip buvo, tik tegul

Karalius Husein Washington

Trečioji auka yra senojo režimo nusikraustų žmonių politinė rehabilitacija — oficialus paskelbimas, kad jie buvo persekiojami nekaltai. Tą reikalą tyrinėja speciali komisija, peržiūredama visas bylas iš naujo. Vienas kelių šimtų asmenų sąrašas jau buvo paskelbtas, kitas kelių tūkstančių esąs parengtas ir įteiktas partijos prezidentui patvirtinti ir paskelbti. Nemanoma, kad dabar geras laikas su tuo reikalu Maskvą erzinti, nes jai čia labai opi vieta, kadangi tame reikale yra daug Maskvos agentų pėdsakų.

Ketvirtoji auka yra darbininkų tarybos gamybinėse įmonėse. Kompartijos prezidentas jau buvęs nutaręs tuo reikalu įteikti parlamentui įstatymo projektą, bet dabar reikalas atidėtas neribotam laikui. Maskva jau puolė tą projektą per savo spaudą kaip pirmą žingsnį į kapitalizmą. Galinga ir labai antisovietiški nusiteikusi darbininkų unijų taryba Maskvos kalbomis tuo reikalu nesidomi, nes ji iš Jugoslavijos praktikos žino, kad tas projektas nieko bendro neturi su kapitalizmu, tik praplečia ir sudemokratina visuomeninius ūkio tvarkymo pagrindus. Darbininkų vadovybės spaudimas į vyriausybę tuo reikalu nebus numarintas, tik kitas reikalas, ar tą projektą bus galima greit iškelti į parlamentą Maskvos naujo išpuolio neišaukiant.

Penktoji skaudi vieta yra krašto ūkis, kurį čekai-slovakai

Detroit. — Catholic Educational Ass. suvažiavime JAV katalikų vyskupų atstovas pranešė, jog per sekančius šešis metus parapijų pradžios mokyklų duris reiks uždaryti maždaug dviem milijonam vaikų, jeigu parapijų mokyklų išlaikymui nebus sutekta daugiau pinigų. Tokio didelio pavojaus nesimato vidurinėms mokykloms (high school), nes jos pačios išsilaiko be didesnių priedų. Tai reiškia, kad turėtų užsidaryti apie 5,000 mokyklų — pusė dabar veikiančių. Tas pranešimas sako, kad tėvai turi mokėti daugiau, jeigu nori ge-

ARABAI SPAUDŽIA PREZ. NIXONĄ

Izraelis grąžina užimtas arabų žemes. Jis niekaip nenorėjo pasakyti, kad visas reikalas būtų sutvarkytas arabų-Izraelio pasirašytomis taikos sutartimis.

Izraelis visus arabiškus 'planus' atmetė, nes juose nieko naujo. Naujos šviesos lauktina iš Keturių pasitarimų.

gali daug geriau tvarkyti negu jis Rusijoje tvarkomas, bet dabar tos vietos jie negali pajudinti, nors ūkinė padėtis vis blogėja ir blogėja. Kadangi Rusija skursta dėl savo netikusio ūkio tvarkymo metodų, tuo pačiu keliu turi eiti ir visos jos kolonijos.

Pragos vadovybei iškliol pasisekė išgyventi be politinių areštų, apginti federalinę valstybės struktūrą (ji buvo reikalinga slovakų draugystei laimėti), darbininkų unijoms įkvėpti reformų dvasią ir jas padaryti galingiausiu savo ramsčiu. Ir po paskutinės audros čekai tebemanoma, kad reformos tik sulaukytos, bet nenužudytos.

Českoslovakija jau pilna pagrindinės spaudos — pranešinėjama tautai apie tai, kas viešai negalima pasakyti. Jeigu į tą spaudą neįsivels provokatorių ir neatsakingų avantiūristų, cenzūros žala bus atsverta.

7 mil. New Yorko katalikų šalpai

New Yorko Catholic Charities šiais metais bandys surinkti 7 milijonus dol., kad galėtų suteikti pagalbas 700,000 visų rasų ir tikėjimų asmenų (vyrų, moterų ir vaikų).

Apie 4 mil. dol. bus bandoma surinkti lankant 412 parapijų šeimas nuo durų iki durų. Rinkliava vyks nuo bal. 20 iki bal. 30. Likusių 3 mil. dol. tikimasi susilaukti iš palikimų,

Užsieninių Amerikos bazių problema Brangiai kaštuoja, bet dar reikalingos

Washingtonas. — 24 metais po II pasaulinio karo praejus, JAV svetimosiose valstybėse dar turi 429 didelės ir 2,972 mažesnes karines bazes, kuriose esą išmėtyta apie vienas milijonas visokių specialybių Amerikos karių. Bazių turima 30-je valstybių, jos užimančios 4,000 kv. mylių plotą. Be karių tuose kraštuose gyvena dar apie pusmilijonis karių šeimų narių ir dar samdoma 250,000 vietinių gyventojų su bazėmis surištiems darbams atlikti. Metinės išlaidos — tarp 4 ir 5 milijonų dol.

Ar raketų amžiuje bazės užsieniuose dar reikalingos? Kaip ilgai? Kokios jau uždarytinės,

Nato karo laivynų pratinimą šią savaitę prasideda Viduržemio jūroje. Maskva vėl įplukdė daugiau savo laivų iš Juodosios jūros per Bosforo sąsiaurus ir iš Atlanto per Gibraltarą, tačiau rusų grupė dar nesudaranti jokio pavojaus Viduržemėje esančiai Amerikos laivynų grupei.

Sovietų laivynas Viduržemį per dvi savaites padidėjo 7 karo laivais — iš Juodosios jūros per Bosforo sąsiaurus praplaukė į Viduržemį vienas kreiseris, penki laivai naikintojai ir vienas povandeninis.

PAVOJUS PARAPIJŲ MOKYKLoms

Detroit. — Catholic Educational Ass. suvažiavime JAV katalikų vyskupų atstovas pranešė, jog per sekančius šešis metus parapijų pradžios mokyklų duris reiks uždaryti maždaug dviem milijonam vaikų, jeigu parapijų mokyklų išlaikymui nebus sutekta daugiau pinigų. Tokio didelio pavojaus nesimato vidurinėms mokykloms (high school), nes jos pačios išsilaiko be didesnių priedų. Tai reiškia, kad turėtų užsidaryti apie 5,000 mokyklų — pusė dabar veikiančių. Tas pranešimas sako, kad tėvai turi mokėti daugiau, jeigu nori ge-

PAVOJUS PARAPIJŲ MOKYKLoms

Detroit. — Catholic Educational Ass. suvažiavime JAV katalikų vyskupų atstovas pranešė, jog per sekančius šešis metus parapijų pradžios mokyklų duris reiks uždaryti maždaug dviem milijonam vaikų, jeigu parapijų mokyklų išlaikymui nebus sutekta daugiau pinigų. Tokio didelio pavojaus nesimato vidurinėms mokykloms (high school), nes jos pačios išsilaiko be didesnių priedų. Tai reiškia, kad turėtų užsidaryti apie 5,000 mokyklų — pusė dabar veikiančių. Tas pranešimas sako, kad tėvai turi mokėti daugiau, jeigu nori ge-

Įvairenybė ARABAI IR KELNĖS

Londonas. — Į Persijos įlankos erdvę paskirtiems anglių kariams įsakta nuo baltinių ir rūbų nuimti visas etiketes, jei iš jų galima atpažinti, kad tai yra žydiškų firmų gaminiai. Taipgi patarta nesivežti su savim žydų autorių ar žydiškoms temomis parašytų knygų.

Parlamente vyriausybė buvo paprašyta užtikrinti, kad ateity jokiai arabui nebūtų leista kintis į britų kariuomenės apatinį kelnės reikalus. Užtikrinimas negautas, bet turėta progos pajaukauti. Tai buvo galima daryti parlamente, bet kariai jau yra patyrę daug nemalonių, kai pakabina džiovinti savo skalbinius arabų akim prieinamoj vietoj.

Prez. Nixono administracija tą patį bazių reikalą yra pavėdusi dar kartą peržiūrėti apsaugos sekretoriaus pavaduotojui David Packard, todėl reikia abejoti ar iš sekretoriaus Laird išprašytos studijos santrauka kas nors dabar pasidomės. Išprašyta, nes kongreso komisijos alksta darbo, kadangi prez. Nixono įstatymdavietės programa dar nėra kongreso pasiekusi.

kurios ne? Ar bandyti jau į savo žemes susitraukti ir kitais daug nesirūpinti? Tie ir kiti klausimai dabar pasidarė aktualūs kongrese, nes norima kaip nors sumažinti krašto apsaugos departamento išlaidas ir naikinti progas Amerikai įsivelti į Vietnamo tipo avantiūras, nes krizės atveju bazių apsaugos reikalas tokių progų gali pakankamai pakišti.

Ryšium su tais rūpesčiais ir nuotaikomis buvo išprašyta iš administracijos santrauka studijos apie JAV apsaugos politiką sekančiam dešimtmeciui. Studiją parengė kariniai ir diplomatiniai ekspertai 1968 m. antrojo pusėj prezidento Johnsono iniciatyva. Tai yra slaptas dokumentas, bet kai kurios žinios yra praslydusios jau į spaudą.

Zinoma, pavyzdžiui, kad tos studijos pagrindinės išvados dėl užsieninių bazių yra sutrauktos į tris punktus.

Pirma, žymesnis užsieninių bazių sumažinimas būtų galimas tik tuo atveju, jei sumažintų ir JAV sutartiniai įsipareigojimai. Prie dabartinių įsipareigojimų žymesnis bazių sumažinimas ne tik nepatiriamas, bet jis būtų gana pavojingas.

Antra, tos pačios bazės su uždaviniam atlikt tinkamu personalu būtų reikalingos net ir tuo atveju, jeigu būtų numatoma masinė gamyba projektuojamo milžiniško transporto lėktuvo arba atomine energija varomų karo laivų statyba.

Trečia, atsikymas toli esančių bazių ir jėgų sutelkimas arčiau JAV krantų ar jų perkėlimas į JAV teritoriją piniginio klausimo neišspręstų, nes išlaidos būtų dar didesnės jas naujai įrengti negu palikti senose vietose, kur jų įrengimas jau apmokėtas.

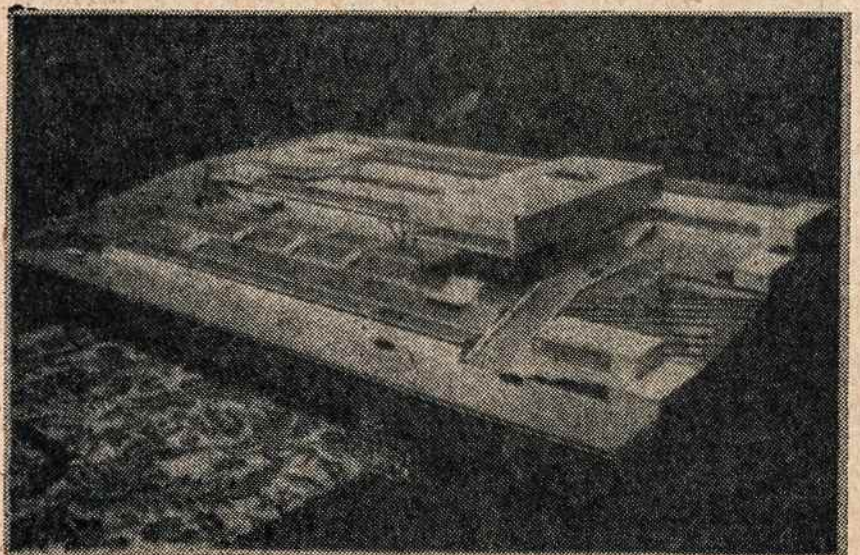
Pažymėtina, kad tarpkontinentinė raketom atsiradus, daug bazių buvo panaikinta, tačiau ir drastiškiausiai sumažinus JAV įsipareigojimus užsieniuose, net užsidarius „Amerikos tvirtovėje“, jei būtų pasirinktas toliausiai siekiantis atsirobinėjimas nuo likusio pasaulio, bazės vistiek būtų reikalingos kad ir Azoruose, Grenlandijoje, Islandijoje ar „dar kitoje vietoje, kad būtų galima ten nukelti aparatūrą ir personalą prieš raketų pavojui iš anksto sužinoti.

Daug jau galvota ir tyrinėta kuo pakeisti užsienines bazes, bet iškilio nieko geresnio nesurasta. Azijos žemyne esančiom bazėm galima rasti vietos netoli žemyno JAV žinioje esančiose salose, bet įsikūrimui naujose vietose reikia milžiniškų sumų. Nėra jokios kitos išeities su Europos bazėmis — reikia pasilikti Europoje arba iš ten išieiti visai. Kito kelio nėra.

Didžiausi JAV bazių kompleksai yra Europoje ir Azijoje. Bazėm dar ilgai bus reikalingi šie taškai: Japonija-Okinawa, P. Koreja, Filipinai, Tailandas, Panama, Turkija, visos Nato bazės.

Specialiems tikslams naudojamos mažos bazės, kurių daug yra, naikinamos visada, kada tik atsiranda naujų priemonių, kurių pagalba galima tu pačių tikslų pasiekti be tolimų bazių pagalbos. Šiame reikale didelį vaidmenį turi vis tobulinami žemės satelitai ir aparatūra.

Prez. Nixono administracija tą patį bazių reikalą yra pavėdusi dar kartą peržiūrėti apsaugos sekretoriaus pavaduotojui David Packard, todėl reikia abejoti ar iš sekretoriaus Laird išprašytos studijos santrauka kas nors dabar pasidomės. Išprašyta, nes kongreso komisijos alksta darbo, kadangi prez. Nixono įstatymdavietės programa dar nėra kongreso pasiekusi.

Taip turėtų atrodyti Sovietų ambasados pastatų kompleksas V. Vokietijoje Bad Godesberge, netoli Bonnos. Jį suprojektavo Sovietų architektai, kurie pačioj Sovietijojej tokių pastatų dar nestato.

Čia mūsų namai

Naujas romanas okupuotoje Lietuvoje

T. BURČINAS

Vilniuje tik ką pasirodė Juozo Paukštelio romanas "Čia mūsų namai", paskutinė dalis trilogijos, kuriai priklauso "Jaunystė" (1959) ir "Netekėk, saulele" (1963). Autorius, prieš kelias savaites atšventęs 70 metų amžiaus sukaktį (gimęs 1899. III.3), yra parašęs virš dviliks veikalų. Jo kūrybinė stiprybė glūdi kaimo buities realistiniame vaizdavime. Už "Kaimynus" (iki šiol geriausiu laikomas J. Paukštelio romanas) 1939 gavo Katalikų Veikimo Centro premiją.

"Čia mūsų namai" yra stambokas veikalas (454 pusl.), tačiau siužetas paprastus. Valentas Bernotas, įsitikinęs komunistas, buvęs ūkininko samdinys, dabar išsimokslinęs, gyvena Vilniuje ir dirba įstaigoje. Po keliolikos metų grįžta pasižvalgyti tėviškėn. Čia, jau dabartiniame Skauskalių kolūkyje, neišivaizduojama netvarka. Karvės reikia kelti virvėmis, kiaulės nuo bado tapusios laukinėmis, kviečių žemėje aptvertas vištininkas. Mat, pirmasis pirmininkas per du metus nei karto neišsipagiriavo, antrasis, iš kažkur tuščiomis atvykęs, po trumpo laiko išvažiuo pilnų vežimų virtine, trečiasis, nustojęs vilties, viskam leidžia eiti, kaip eina. Čia yra ir vagilka fermos vedėja, ir neišmanėlis rajono pirmininkas, ir buožės, ir girtuoklystė, ir tinginystė, ir šmeižtai, bet viską vainikuoja darbdienio atlyginimas: "Po penkiolika gramų vikių ir po septynių kapeikas" (pusl. 31).

Bernotas, prisiminęs "savo agitacinius pažadus kaimynam, kad kolūkiai pagerins buitį, meta Vilnių ir grįžta kolūkio pirmininku. Po metų sunkaus darbo, po gausybės apsiuptylimų ir ne stalininių, bet švelnesnių metodų (net iš Sibiro tremties grįžusį pasiskyrė savo pavaduotoju), Bernotas pradeda kolūkių atgaivinti.

Išvijojeje romanui statomų reikalavimų "Čia mūsų namai" neatitinka. Tematika labai neoriginali, joje nieko naujo, kolūkio intrigas galima palaikyti ir nepriklausomos Lietuvos kaimo intriguose, kurios jau dešimtimis kartų buvo atvaizduotos, jokio augimo įtampos, jokio tvenkimosi, herojai "negalvoja, bet tik veikia," "pasigendama psichologinio jautrumo, minties gilumo", "nėra žmogaus". Tai aprašinėjimas, tai pasakojimas, bet patrauklus, noriai, lengvai skaitomas, meistriškais dialogais išpintas, dailia kaimiečių kalba numargintas. Kaimo buitį yra. Realistinė buitį. Tačiau ji paslepia asmenis.

Romanas pildo visus paskutiniosios partijos linijos rėmus: ir pas mus anksčiau buvo visotriugio blogio, nes kenkė "banditai", vagys, stalinistinis botagas; bet pažanga, gėrbūvis, laimė ateina tik per komunizmą, nors ir Sibiro kelias, nors milijonais nužudytųjų pakapėmis; pas mus visko bus, tik reikia kantrybės, tik dar daugiau aukų, kad ir nekaltų, kad ir už jų kraują nusikaltusiųjų nebauzdžiant, tik truputį šonan pastumiant.

Išdomu, kad romanas atvirai kalba apie kolūkių padėtį. Kelios citatos duos vaizdą.

Balfo šeimo metu Balzeko kultūros muziejuje Chicagoje buvo surengta Balfo paroda. Tos parodos atidarymė iš k. j. d. Adolfo Balfūnas, Stanley Balzekas, jr., prel. J. Koncius, kun. V. Martinkus, Elzbieta Samienė ir Albinas Dzirvonas. Nuotr. V. Noreikos

SVARSTO RUSŲ — KINŲ KARO GALIMYBĖ

Boston Globe kovo 30 įdėjo **The Washington Post** korespondento Maskvoje pasakojimą, anot kurio vienas jaunas jo pažįstamas rusas Maskvoje išsitaręs galvojęs rašyti knygą vardu "Ar gali Sovietų Sąjunga išsilaikyti iki 1980 metų?" Kai pašnekiesio dalyviai priėmė tą mintį, kaip neatšargų pajaukavimą, jaunuolis ėmęs visiškai rimtai aiškinti:

"Kinai eis į karą prieš mus", aiškines įsiai, nors tai buvo dar keli mėnesiai prieš Usurės susirėmimą. "Tokia linkme veda istorija. Carai grobė jų teritoriją, kaip ir kiti imperialistai, ir jie norės atsikeršyti. Mao ir jo kliša į mūsų vadus žiūri su panieka ir įniršiu. Chruščiovas prižadėjo jiems vandenilinę bombą ir paskui atitraukė. Anksčiau ar vėliau, kai tik jie jausis pasirengę — ir tą nuspręs jie patys — bus karas".

Kinai negalį užimti Rusijos, bet Rusija vistiek galinti pralaimėti, nes kinai turi šimtus milijonų savo žmonių šiaurėj

kiek kolūkis turi grūdų. Nuvedė į vieną, atrakino, mostelėjo plačiu mostu į aruodus. — Sėkliniai! Pirmininkas kiša ranką. — Bet, rodos, tuščia? — Netuščia, draugas pirmininke, prašau labiau pasilenkti.

Sis kiša labiau pasilenkęs, subraukė nuo dugno grūdų saują, pasižiūrėjo.

— Miežiai? Nelabai švarūs. Ar visi?" (pusl. 63)

"Atvažiuo vykdomojo pavaduotojas — moko ir dar plūstasi, grasina; atvažiuo koks inžinierius — moko; koks ką tik iškeptas zootechnikas ar

technikas — moko. Pasisuko kas iš Vilniaus — moko. Tik moko, moko, moko!" (pusl. 146)

"O kur ta nuosavybė, kur žadėtas rojus? Jaunesni nuo tokio rojaus kaip nuo koleros baigia išlakstyti, seniems baidu reikia pastipti." (pusl. 154)

Labai suprantamai pavaizduojamos ir politinės nuotikos. Štai kaip Bernotas išrenkamas kolūkio pirmininku: — Teisingai, dėduk, teisingai. O, — kreipėsi į susirinkusius, — visi turėtumėte būti tokie reiklūs, kaip tas senelis. Bet jums toks pirmininkas jau yra. Į pirmininkus mes siūlome jums visiems gerai pažįstamą jūsų žemietį Bernotą Valentą!

Visi staiga ėmė ploti. Bet neilgai — lyg kažką suvokę, nutilo. Pavaduotojas tarė: — Na štai, gausiais plojimai jūs visi parodėte, kad

pirmininku norite turėti Bernotą. Jūs jį išsirinokote!" (pusl. 55)

Štai kokia demokratija nuomonių pareiškime:

"Birbilui baigus kalbėti, daugelis staiga sujudo ploti, tik pastebėję, kad Šliažienė (švarbi komunistė — T.B.) neploja, aptilo." (pusl. 281)

Štai įstatyminė tvarka:

"O gal ir už Rulio pašovimą bandys apkaltinti jį. Juk Birbilas (vykdomojo pavaduotojas — T.B.) ant jo piktas. Suvers visas kaltes ir — tupėk keletą metų, jei ne dar blogiau." (pusl. 325)

Kas yra pergyvenęs pirmąją okupaciją, tasai šiame romane nesuras nieko, nieko naujo. Tai ką jame naujo ras šiandieninės Lietuvos gyventojas? Tačiau jau kovo 15 d. "Literatūros ir meno" numeryje trumpame pristatyme "Čia mūsų namai" buvo paminėti gana palankiai. Mūsų recenzentai ir "Literatūros ir meno" bendradarbiai labai, labai skiriasi!

*KIEK MOTERŲ OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Anot Maskvoje leidžiamo Statistikos Žinyno (Viestnik-Statistiki, 1969, Nr. 1), skirtumas tarp vyrų ir moterų skaičiaus, palyginti su nepriklausomybės laikais, esąs padidėjęs daugiau kaip dvigubai. Būtent, pirma Lietuvoj moterų būdavo apie 52 proc., o dabar — 54 proc. gyventojų skaičiaus. Tai reiškia, kad pirma tūkstančių vyrų būdavo 1083 moterys, o dabar — 1174. Dabar "perteklius" daugiau kaip dvigubai didesnis.

Tokia pati proporcija — 52 proc. moterų ir 48 vyrų — esanti kolchozuose dirbančiųjų. Bet kadangi iš trijų ketvirtadalių kolchozinių sodybų į kolchozų darbus eina tik po vieną asmenį, tai išseina, kad iš apie 40 proc. sodybų į darbus eina tik moterys, greičiausia, našlės.

Vadinamajame liaudies ūkyje, tai yra, daugiausia miestiečių darbuose, darbininkių ir tarnautojų moterų nuošimtis irgi auga. Anot to paties žinyno, Lietuvoj toj srity 1950 metais buvo 38 proc. moterų, 1960—43 proc., o 1967 — jau 48 proc.

Kaikuriuose profesijose — pavyzdžiui, gydytojų ir mokytojų — moterų skaičius siekia ir net prašoksta tris ketvirtadalius. Anot minėto žinyno, jau 1962 metais Lietuvoj buvo 3,619 moterų gydytojų, ir tai buvo 75 proc. viso gydytojų skaičiaus. Mokytojų moterų 1966-67 mokslo metais buvo 75,6 proc. o pradžios mokyklose (keturiose pradinėse klasėse, arba skyriuose) net 89,5 proc. Ir aukštesnėse klasėse (nuo 5 iki 100) 78,5 proc. mokytojų moterys. (Žr. LISR Ekon. ir Kult. — 50).

(Elta)

Elektra kolchozo gyventojam

Iš atsakymo (Komj. Tiesoj, vas. 25) į vieno rokiškėnų kolchozo gyventojų paklausimą, matyti, kad elektros įvedimo į jų trobas kaina buvo tokia: už lauko linijas — po 211 rublių nepriklausomybę suomiams, baltams ir kitiems — visos tos tautos karą su Kinija laikys ženklų sukilti prieš tai, ką jos laiko Rusijos kolonializmu, nors mes, rusai, žinom, kad tai iš tikrųjų yra tik stalinizmas...

Toliau tas pašnekovas dės-

Lizde Nuotr. R. Kisieliaus

Mūsų broliai šaukiasi dvasinės ir medžiaginės pagalbos

Juos gelbstime per **LIETUVIŲ RELIGINĖ SALPĄ**. Kasdien iš Vatikano radijo siunčiamos lietuviškos religinės ir tautinės programos. Padarytume daugiau, bet reikia daugiau jūsų visų bendradarbiavimo maldomis ir aukomis. Lietuvių Religinės Salpos komitetas veikia su Amerikos vyskupų žinia. Pirmininkas vysk. Vincentas Brizgys. *Šimet sueina 10 metų — 1959-1969*

Aukąs siųskite ar palikimus rašykite taip:

I give, devise and bequeath to LITHUANIAN CATHOLIC RELIGIOUS AID, Inc. 64-09 56th Road, Maspeth, N.Y. 11378.

Aukos ir palikimai laisvi nuo mokesčių — Tax deductible. **ATEIKITE PAGALBON:** asmens, parapijos, organizacijos, profesionalai, prekybininkai — savo apylinkėje kurkime rėmėjų būrelius.

Supažindinkime kitus su Lietuvos kančiomis: platinime knygą **The War Against God in Lithuania**. Kaina: popierio viršeliais \$1.00, kietais — \$2.00.

Ispanų kalba: La lucha contra Dios en Lituania, kaina \$1.00.

L K R S VALDYBA

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimas. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME, Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armakauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4355.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. Laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07105; tel. MARK 2-5172. Paruošiamos garbingos laidojimas. Modernios kopyčios, oras vėdinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. — 87-34 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (212) MI 2-4343 ir 2039 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11566 (516) FR 8-0303.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New York'e, atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — žemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Namų perkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiškimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuo įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemės. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2864.

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda balta (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kiti foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Aprauidimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

JUOZO MISIŪNO GĖRIMŲ KRAUTUVĖ — Galima gauti įvairiausių rūšių amerikiečių ir importuotų gėrimų. Didžiausias pasirinkimas degtinė ir vyno. 103-55 Lefferts Blvd. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. VI 3-5544.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet., skandinav., sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna. • Trečia nauja, moderniška krautuė atidaryta 84-04 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. — VI 9-5077.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų atsimušėms — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkines, maišytes, spalvotas, įvairius užrašius, vilnonės skaros ir šalikai — geriausias rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Uželkite ir įsitikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIŠKAS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuviškas advokatas — 80-30½ Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421; tel. 849-1060, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

GREITŲJŲ PAGALBŲ. Neusimink, gausi pagalba. Igtai laukti vaistai nuo reumatizmo, rankų, kojų nutirpimo ir skaudėjimo jau gaunami. Toli Deknisio mostis, dabar vadinama "Ree-Leaf Rub". Dėžutės: 4 uncių 3 dol. 8 uncių 5 dol. Persiuntimui pridėdama 50¢. Kreiptis: Royal Products, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104, arba į Darbininkų administraciją: 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

PARDUODAMA VAISTŲ LABORATORIJA ir ofisas. Plačiai žinomi vaistai bel mostis nuo reumatizmo. Labai pelninga įmonė. Rašyti: P. Deknis, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104.

Alfa Jeweler
A. OSELIS
Garantuotas laikrodžių taisymas
Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Puikūs importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe
REGINA OSELIENĖ — Tel. 497-8865
Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas. Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743

BESTWAY TRAVEL AGENCY
Kelioms platiame pasauly
WILLIAM R. BEST
84-14A Jamaica Avenue
Woodhaven, N.Y. 11421

LITAS Investing Co., Inc.
specializuojasi nekildinamo turto, trumpalaikių paskolų, akcijų biržos ir kitose srityse. LITO bendrovė Jus kviečia investuoti indėlių formoje. Už indėlius mokamos aukštos palūkanos. Investavimo arba paskolų reikalais prašome kreiptis:
LITAS INVESTING CO., INC.
86-01 114th Street Richmond Hill, N.Y. 11418 — Tel. 212-441-6799
2422 West Marquette Rd. Chicago, Ill. 60629 — Tel. 312-476-2242

Visais apdraudus ir nekildinamo turto klausimais prašome kreiptis į **LITAS SERVICE CORPORATION**
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
Pilnas draudimo patarnavimas — namams, mašinoms, gyvybei ir k.

Chicago Rome Paris München Los Angeles: Atostogos Suvaziavimai
LITAS Travel Service yra pasiruošus Jums patarnauti nežūrind kur ir kada keliautumėt. LITAS Travel Service parūpins bilietus, padarys reikiamas rezervacijas, patars kur geriausia atostogauti, kur apsisoti, kuriuo laiku ir iš kurio aerodromo arba uosto patogiausia išvykti. Patarnavimai yra visiškai veltui. — LITAS Travel Service talkina iškviečiant gimines iš Lietuvos, atstogom ar nuolatiniam apsigyvenimui. RUOSIATĖS KELIONĖS?... Nepamirškite!

LITAS TRAVEL SERVICE
94-10 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421 — Tel. 212-847-5522
SEKINGOS KELIONĖS!

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923
THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS
Eina nuo 1915 metų.
1951 sujungė AMERIKA, LDS organa DARBININKA ir LIET. ŽINIAS
Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$8.00 — Subscription per year \$8.00
Laikraštį tvarko REDAKCINE KOMISIJA.
Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai
grąžinami ir gražinami autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai
išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Pranciškonų sukaktys

Pranciškonų ordinui balandžio 16 sueina 760 metų.

Iš didžiųjų ordinų senesni tėra benediktinai. Būdami vieni iš pirmųjų, jie vyravo viduramžių pradžioje apie 600-700 metų rūpindamiesi Europos krikščioninimu ir kultūros išsaugojimu. Jų steigėjas šv. Benediktas, kad ir vadinas save "Nemokša", buvo išsilavinęs ir savo ordinui davė kultūros gynimo linkmę. Globodami ir perrašinėdami knygas, benediktinai išsaugojo daug senovės raštų, kurie šiaip nebūtų išlikę.

Pranciškonai iškilo jau su krikščionintoj Europoje. Išsiskyrė tiktai aisčių gentys nuošaliai Baltijos pamaryje. Benediktinų šaka, cistersai, pirmieji susidūrė su kultūrais ir kūrė. Lietuvius pirmieji pasiekė pranciškonai ir domininkonai.

Sv. Pranciškus ir šv. Domininkas, gyvenę vienu laiku, vienas antrą gerai pažino: italas — ispaną, vienuolis tiktai broliis — vienuolį kanauninką, mažai mokytas — didžiai mokslų vyrą. Domininkas sakęs Pranciškui: "Mūsų darbas yra tas pats, vienos šeimos". Bet tos dvi naujos vienuoliškos šeimos iš pat pradžių išsiskyrė. Domininkonai siekė daugiau tikėjimą sąmoninti, pranciškonai visų pirma ryžosi tikėjimą vykdyti, ir keisti gyvenimą iš pagrindų.

Keitimas gyvenimo pagrindų vadinamas revoliucija. Bet neseniai miręs trapistas Thomas Merton sakė, kad "istorijoje tėra buvusi viena revoliucija — tai Kristaus, nes tik Dievas dalykus keičia iš pagrindų; žmonės juos perstatinėja". Sv. Pranciškus, kuris sekdamas Kristų radikalai savo gyvenimą keitė, kartais ir vadinamas "antru Kristum".

Mažųjų Brolių ordinas popiežiui Inocentui III pasirodė to-

kios kietos regulos, kad nebenorėjo duoti jam savo pritarimo. Nusileido tiktai įsitikinęs, kad jie ateina kelti krikščioniško gyvenimo iš griuvėsių, kaip pats šv. Pranciškus savo rankomis kėlė ir statė sugriautą šv. Damijono bažnyčią.

Dievui reikalinga žmonių talka ne tiktai Jo maldos namam išlaikyti, bet ir žmogaus širdy išsilaiikyti. Mažieji Broliai buvo patelkti skleisti Evangelijos dvasią žmonėse. Tam reikėjo didelio pasiukojimo ir savęs išsižadėjimo. Reikėjo degti kaitria Dievo ir žmogaus meile, kad atvėsintum žemėje neapykantą. Reikėjo pasidaryti mažam, kad kitą pakylėtum aukščiau. Reikėjo tapti net elgeta, kad kitus praturtinti dvasia. Tai buvo šv. Pranciškaus Asyzičio kelias.

Ir tuo keliu nuo steigėjo laikų iki dabar jau perėjo šimtai tūkstančių.

Lietuvų pranciškonai pasiekė jau pirmasis savo įsikūrimo dešimtmečiais. Ano meto raštai mini, kad brolis Adolfas su savo draugais buvę karališkame dvare, kai Mindaugas krikštijosi ir vainikavosi pirmuoju Lietuvos karalium. Vytenis ir Gediminas taip pat kvietė Lietuvos pranciškonus ir jiems statydino bažnyčias.

Vėliau pranciškonai, dažniausiai vadinami bernardinai, turėjo Lietuvoje nemažai vienuolynų, bažnyčių ir mokyklų. Rusai buvo nutraukę religinį ir kultūrinį pranciškonų darbą Lietuvoje, bet Kretinga išsilaiikė ir nepriklausomos Lietuvos laikais atgijo nauju plačios veiklos židiniu.

Išvijoje lietuviai pranciškonai yra atkūrę šv. Kazimiero provinciją su būstine Kennebunkporte ir savo vienuolynais Bridgevilleje, Brooklyne, Grene, St. Catharines ir Toronte. Dirbamas platus švietimo, apštalavimo ir spaudos darbas.

Tarpmokyklinės varžybos bus gražios šventės

Pasikalbėjimas su PLB švietimo tarybos pirmininku Antanu Rinkūnu

Jau esame lietuviškos šeimos ir švietimo metų eigoje. Kuo šie metai iš tikrųjų skiriasi nuo kitų?

Atsakymą į šį klausimą norėtusi pradėti taip pat klausimu: koks iš viso yra tikslas skelbti specialius metus; kaip jaunimo metai, laisvės kovos metai ir pan.? Turint galvoje, kad specialūs metai paprastai liečia vieną iš didžiųjų mūsų gyvenimo sričių, nereiktų tikėtis kad tuoj pat, kelių mėnesių laikotarpyje, būtų kas nors esminio padaryta. Pirmuoju specialiųjų metų tikslu yra visą problemą išjudinti, pastatyti ją, sakykime, į visuomeninio gyvenimo priekį. Tokis išjudinimas gali prasidėti su savotiška pompa, triukšminga pradžia, su šaukiant pasaulinio masto suvažiavimą, kokių, pavyzdžiui, buvo pirmasis pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Bet triukšminga pradžia neturėtų būti tikslas pačiai sau. Po to turėtų prasidėti nuolatinis darbo pagyvėjimas kalbamoje srityje.

Svietimo darbas savo prigimtimi nėra triukšmingos pradžios reikalinga sritis. Todėl pradėjimas tyliai.

Bet vis dėlto ar yra jau kas nors konkrečiai padaryta?

Pripažįstant, kad tam tikros viešos demonstracijos taip pat padarė kai ką gero, vis dėlto

manome, kad švietimo srityje, jeigu jau demonstruoti, tai turi padaryti vaikai. Todėl šių metų programą pradėjome paskelbdami mokyklinių konkursų taisykles ir išdavimą garbės diplomų mokytojams, ilgesnį laiką dirbusiems tremties liuanistinėse mokyklose. Tikimės, kad tarpmokyklinių varžybų finaliniai pasirodymai bus gražios lietuviškojo švietimo šventės. Siūlome ta proga pagerbti mokytojus, išduodant diplomus.

Visą šitą vaikų švenčių organizavimą, savaime suprantama, turi atlikti paskirų kraštų, apygardų ar net apylinkių švietimo tvarkantieji organai. Pasaulio Lietuvių Bendruomenės švietimo Taryba, reikalaujanti suplanuoti, gali nebent tik raginti, kad kraštai tą planą bent dalinai vykdytų.

Konkursai ir diplomai yra, kaip sakėte, daugiau oficialioji dalis. O kas gi planuojama tolimesnei ateičiai?

Svietimo srityje yra sudarytas didelis planas perversiti mūsų mokyklą į beskyrinę sistemą, kuri daug geriau patarnautų mūsų reikalui. Turint galvoje, kad tai yra visiem gana naujas dalykas, pirmuoju dar-

bu yra supažindinti mokytojus ir tėvus su naujais principais. Tai jau konkrečiai daroma, man pačiam asmeniškai skaitant paskaitas mokytojų bei tėvų konferencijose. Kaip žinote, neseniai turėjau progos tokią paskaitą skaityti New Yorke. Ta pačia proga noriu padėkoti spaudai, kuri mano paskaitomis rodo susidomėjimą, konkrečiai skirdama jų prašymam gana daug vietos laikraščiuose.

Seimų srityje pagrindinė mūsų rekomendacija yra ruošiti jom, ypač jaunosiom, specialius seminarus ir ypač specialias vasaros stovyklas. Laisvoje stovyklos atmosferoje, kam nors užimant vaikus, tėvai tikrai noriai dalyvautų seminarų diskusijose, kurios padarytų žymiai daugiau negu ilgi straipsniai laikraščiuose. Bet čia ir vėl — pati PLB švietimo Taryba tokių stovyklų organizuoti neturi jokios galimybės. Tai turėtų daryti vietiniai organai.

Kalbant apie stovyklas, ar neruošiama panaši stovykla šią vasarą Dainavoje?

JAV LB švietimo Taryba šią vasarą, rugpjūčio mėn. antro-

Ar pramatoma išleisti kokius specialūs leidiniai? Jei taip, iš kur pramatomos lėšos?

PLB švietimo Taryba veikia su labai mažu, vos kelis šimtus dolerių tesiekiančiu, biudžetu. Todėl leidinių patys leisti neturime iš ko. Savo darbu prisidėsim prie JAV LB švietimo Tarybos planuojamo leistinio periodinio žurnalo mokytojams ir tėvams. Padėka priklauso mokyto. V. Čižiūniui, paruošusiam antrąją "Tautinio auklėjimo šeimoje" laidą, žymiai pataisytą ir pavadintą, be rods, "Šeima lietuvių bendruomenėje".

TAUTINIS IR VISUOMENINIS AUKLĖJIMAS LITUANISTINĖJE MOKYKLOJE

ALFONSAS SAMUŠIS

Kai vyko liuanistinių mokyklų darbuotojų suvažiavimas New Yorke kovo 15-16, išklausus paskaitų, sekmdienį, kovo 16, buvo pokalbis apie tautinį ir visuomeninį auklėjimą liuanistinėje mokykloje.

Šį pokalbį sumanė ir jį parengė Antanas Saulaitis, S. J. Jis buvo ir moderatoriumi. Šia tema kalbėjo Maironio mokyklos vedėjas Alfonsas Samušis,

tautinių šokių mokytoja Jadvyga Matulaitienė, New Haveno liuanistinės mokyklos mokytojos Gintra Ivaškienė ir Aldona Rygelytė ir iš Putnamo sesuo Viktorija, kuriai tenka susidurti su jaunimo auklėjimu vasaros stovyklose.

Čia pradėdame naują ciklą — pokalbio minčių pristatymą mūsų skaitytojams.

Tautinė kultūra yra mūsų gyvenimo pagrindinis šaltinis, iš kurio trykšta tautos dvasia, gyvybė ir entuziazmas kūrybai. Tad vienas iš pagrindinių uždavinių ir yra tautinę kultūrą pažinti ir ją ugdyti jaunoje kartoje.

Kai buvome savame krašte, tai buvo lengva, bet gyvenant svetur, jau kryžiuojasi dvi kultūros — gyvenamojo krašto ir lietuviškoji. Ir lietuviškąją kultūrą išlaikant, jau reikia pamokymo, paskatinimo ir įpratimo.

O tų pamokymų bei paskatų mūsų aplinkoje nėra jau daug. Mes patys, palikę tėvynę, jau esame užsikrėtę tautinės meilės imitacija, o ne tikra meile. O tai nejuočiom persiduoda jaunajai kartai, kuri nemėgsta dirbtinumo ir blizgesio. Pastebime, kad jaunojoje kartoje yra daug nerimo ir ugnies sukilti prieš senąjį pasaulį. Ir į lietuvių

vaikų dvasią skverbiasi neapyvenimo pagrindinis šaltinis, iš kurio trykšta tautos dvasia, gyvybė ir entuziazmas kūrybai. Tad vienas iš pagrindinių uždavinių ir yra tautinę kultūrą pažinti ir ją ugdyti jaunoje kartoje.

Pažiūrėkime į istoriją, į 17-18 amžius. Lietuviška bajorija buvo apsisagsciusi svetimom plunksnom, svetimais titulais, pamėgusi gerą gyvenimą. Tas ir privedė prie valstybės žlugimo, prie tautos pardavimo. Palyginkim ano meto tautinius ir kultūrinius aspektus su dabartiniais, tai ir lengvai suprasime, kokiam vežime dabar sėdi mūsų tauta ir vargšė lietuviškoji mokykla.

Tad ir reikia telkti jėgas sava kultūrai apsaugoti ir išlaikyti, kad nesulauktume Prūsijos lietuvių likimo, kad tik do-

(nukelta į 4 psl.)

A. Samušis kalba simpoziume. Prie stalo iš k. į d. J. Matulaitienė, diak. A. Saulaitis, S.J., sesuo Viktorija, A. Rygelytė ir G. Ivaškienė. Nuotr. R. Kisteliūsis

— Elenutė? ... Mane labai spaudžia ... pusiau per miegą pasakė.

— Branguti! ... Mes viską padarysim, kad tik tau būtų lengviau.

Sesuo suleido vaistus. Jonas vėl pramerkė akis, ir jo žvilgsnis kiek ilgiau nustojo ant Elenutės veido.

— Tu, Elenutė? ... Kur aš dabar esu? ... — vėl užsi-merkė, ir rodė, kad užmigo.

— Dabar bus geriau, jei mes jį paliksim ir jis kiek pamiegos. Kai atsibus, galėsime vėl užteiti, — pasakė daktaras. Visi išėjo.

Rytojaus dieną Jonas atsibudo jau su aiškia sąmone. Tik kaip negalėjo atsiminti — ar jis sapnavo, ar Elenutę matė tikrai. Pastebėjęs prie lovos būdinčią slaugę, paklausė:

— Kur aš esu?

— Jūs esat Palomės ligoninėje.

— Aš sergu?

— Jūs truputį sužeistas, bet greit pasveiksit.

Dabar Jonas, lyg atsibudamas iš gilaus sapno, prisiminė, kaip jis su draugais bėgo pirmyn, kaip jam kažkas aštriai įdūrė į petį ir kaip nugirdo skyrininko Markūno balsą, kad būrininkas Ramūnas žuvo. Po to viskas pavirto migla, ir jis nuriedėjo kažkur į pakalnę.

— Ar čia buvo Elena Širvydaitė? — paklausė Jonas.

— Buvo! Ji čia dirba! — atsakė slaugė.

— O kur ji dabar?

— Ji greit ateis.

— Ar Palomė bolševikų nėra?

— Jau trečia diena, kai juos išvijo. Dabar čia Laisva Lietuva.

Jiems bekalbant, įėjo Elenutė ir daktaras.

— Na, jaunuoli! Kaip sveikata? — paklausė daktaras.

Tačiau Jonas nieko neatsakė, o visą savo dėmesį nukreipė į Elenutę, kuri, stovėdama greta daktaro, šypsojo. Daktaras jai buvo liepęs nerodyti susirūpinusio veido.

Elenutė priėjo prie lovos ir, bučiuodama Jono veidą, paklausė:

— Na, kaip jauties, brangusis?

— Elenute! ... Kaip aš džiaugiuos, tave matydamas ...

— Dabar tu mane jau dažnai matysi.

— Kol apgis tas įdrėskimas, jūsų pasimatymus aš dar šiek tiek reguluosiu. Bet tik labai trumpai, — juokaudamas pasakė daktaras.

Matydamas, kad ligonis kenčia skausmus, pašaukė seserį ir paliepė suleisti vaistus. Dar kiek pasikalbėjęs, daktaras patarė ligoniui užmigti ir išeidamas iš palatos, išsivedė ir Elenutę.

Jono sveikata greit gerėjo. Elenutė savo laisvą laiką praleisdavo pas jį. Po trijų savaitių pradėjęs vaikščioti, Jonas pats pas ją nueidavo. Ji dirbo, o jis, kaip pats sakė, "trukdydavo jai darbą". Po šešių savaičių jau buvo tiek pasveikęs, kad manė greit išeiti iš ligoninės.

Parašė buvusiam savo viršininkui karo valdininkui Kareivai laišką, pranešdamas apie sužeidimą, ir prašė jį tarpininkauti, kad būtų gražintas į senas pareigas. Netrukus gavo pulko įsakymo ištrauką, kur pranešama, kad jaunesnysis puskarininkis Jonas Ramūnas perkeliamas generalinio štabo žinion ir po atleidimo iš Palomės ligoninės turi ten prisistatyti. Greit gavo ir savo viršininko privatų laišką. Jis linkėjo jam pasveikti ir džiaugėsi jo grįžimu į senas pareigas.

Kad nereiktų palikti Elenutės, abu sutarė jam išėjus iš ligoninės, susituokti ir kartu važiuoti į Kauną. Tam tikslui gavo generalinio štabo leidimą.

Vieną dieną, prieš išeidamas iš ligoninės, Jonas, sėdėdamas pas Elenutę raštinėje, nugirdo koridorių pažįstamą balsą tariant jo pavardę. Pradarė duris ir ... koks malonus nustebimas! Už durų stovėjo Adomas ir Olė.

Siuo susitikimu visi labai apsidžiaugė. Jonas supažindino Olę su Elenute.

— Nugirdę, kad žadate greit susituokti, paskubėjom pasisiūlyti į vestuves, — juokavo Adomas.

— Mes labai džiaugiamės, kad laiku atvažiavot, — pasakė Jonas.

Jonui išėjus iš ligoninės, po dviejų savaičių įvyko vestuvės. Jas atšventė kukliai. Dalyvavo tik abiejų artimieji giminės.

Po kelių dienų jaunieji išvažiavo į Kauną, kur jų laukė maloni staigmena.

Išlipus iš vagono, juos pasitiko abu broliai Salčiai ir Onytė. Onytė įteikė Elenutei puokštę gėlių. Visi nuvažiavo į vieną iš geresnių Kauno viešbučių, kur Salčiai buvo nusamdę jaunavedžiams kambarį ir iš anksto už savaitę apmokėję nuomą, kaip vestuvinę dovaną. Susitvarkius po kelionės, visi nuėjo apačionį restoraną. Ten jaunųjų garbei buvo parengta vakarienė, kurios metu dalintasi išpuščiais iš trumpo, bet labai audringo laiko.

Abu Salčiai taip pat buvę fronte, bet dabar vėl grįžę į Kauną. Antanas tarnauja auto rinktinėje, o Kazys įstojo į karo mokyklą — rengiasi būti karininku. Onytė dirba valgykloje padavėja.

Apie Stefą niekas jokių žinių neturėjo. Kai tada, atvažiavę į Kauną, persiskyrė, daugiau jos niekas nebeatė.

— Gal grįžo namo, — samprotavo Kazys Salčius.

Baigiant vakariene, Antanas Salčius atsistojo ir pasakė kalbą.

— Mes džiaugiamės ir sveikiname poną Joną ir poniją Elena, sukūrusius šeimos židinį, iš širdies linkėdami daug džiaugsmo ir laimės, einant nauju gyvenimo keliu. Kad įtikėtumėt mūsų nuoširdumu ir tikrai jaustumėt, jog mes esam jums sužavėti, noriu tai įrodyti faktais. Onytei leidus, skelbiu mudvių sužadėtuoves, kurios jau seniai sutartos, bet lig šiol dar nebuvo paskelbtos.

Tuoju atsirado butelis šampano, ir prasidėjo naujos poros sveikinimai. Vakaras praėjo džiaugsmingoj nuotaikoj.

(Bus daugiau)

JONAS JAŠKAUSKAS

LEMTINGOS DIENOS

APYSAKA

(38)

— Gavęs savo sužadėtinės kraujo, tikrai pasveiks. — šypsodamasis atsakė daktaras ir dar pridėjo: — Jūsų kraujas ne tik jo gyvybę išgelbėjo, bet stebuklingu būdu ir pateko jam. Netikėk, tu žmogau, kad pasauli dar yra stebukli!

Elenutė, jau visai atsigavusi, pradėjo ramiai kalbėti.

— Ar jis labai sunkiai sužeistas?

— Peties kaulas pėrsautas kulkos, kuri prieš išeidama, įstrigo į raumenis. Štai ir kulka, kurią vakar iš ten išėmiau. Galit ją pasilaikyti prisiminimui įvykusio stebuklo, kuriuo Dievas įkvėpė jums mintį duoti nepažįstamam kariui kraujo.

— Ar leisit man jį vėl pamatyti?

— O ar mūsų nebenugąsdinsit? — šypsojosi daktaras.

— Tai buvo tik netikėtumo išpučis. Daugiau taip nebebus.

Palatoj rado seserį. Daktaras paklausė, kada paskutinį kartą leido vaistus. Išgirdęs atsakymą, kiek pagalvojęs, pasakė:

— Turėtų greit nubusti.

Po valandėlės ligonis atvėrė akis. Elenutė atsi-klaupė prie lovos, paėmė jo sveikąją ranką ir prispau-dė sau pie veido. Ligonis pažiūrėjo į ją kiek apsilau-susiu žvilgsniu.

ALGIMANTO KEZIO, S.J., NUOTRAUKŲ PARODA

New Yorko senjorų Lietuvos vyčių iniciatyva kovo 17-28 buvo surengta žinomo lietuvių fotografo — kun. Algimanto Kezio, S. J., — fotografijos paroda Pacem in Terris galerijoje, Dag Hammarskjöld Plaza, netoli Jungtinių Tautų. Ten yra pastatyta gana graži ir moderni bažnyčia, prie tos bažnyčios yra ši galerija.

Bažnyčia aplankė popiežius Paulius VI, būdamas New Yorke, tad ji ir pavadinta pirmaisiais popiežiaus encikliikos žodžiais — Pacem in Terris. Popiežiaus prisiminimui vienos salės antram aukšte yra išstatytos nuotraukos, kurios vaizduoja, kaip popiežius lanko Jungtines Tautas ir pasaulinę parodą. Šalia matosi ir dabartinis vysk. P. Marcinkus.

Parapija sumoderninta, kad patrauktų žmones vakarais už-

eiti pasižiūrėti, paskaityti. Įrengta skaitykla ir galerija. Lietuvos vyčiai prisidėjo prie bibliotekos įrengimo, paaukojo knygų apie Lietuvą, davė ir pinigų bibliotekai. Štai, kodėl jie įsirašė į eilę ir parodai gavo patalpas.

Patalpos gražios, naujos ir modernios. Pritaikytos įvairiom parodom. Jos čia nuolat vyksta, nes nuolat, daugiausia vakarais, iš Jungtinių Tautų praeina žmonės ir galeriją bei biblioteką aplanko.

Parodos iniciatorė buvo Helen Kulber, nuostabiai veikli moteris. Ji ten daugiausia ir triūsė, kol gavo leidimą. Pasirinkta Algimanto Kezio fotografija, nes jis jau pripažintas Chicagoje, išleista ir knygų. Toks ir čia daugiau pritrauks publikos. H. Kulber rūpesčiu buvo atspausdintas katalo-

gas, sukviesti amerikiečiai svečiai. Lietuvių atskirais pakvietimais nekvietai.

Išstatyta buvo 60 nuotraukų. Lietuviškai visuomenei tos nuotraukos daugmaž pažįstamos, matytos spaudoje, jo knygoje ir aplanke. Bet paroda nebuvo taikyta lietuviams. Ji skirta amerikiečiams.

Parodą aplankė

Per tas dvylika dienų parodą aplankė arti tūkstančio žmonių. Iš pažymėtinų svečių buvo prel. Alberto Giovannetti, Vatikano stebėtojas prie Jungtinių Tautų, visa eilė kunigų, Museum of Modern Art atstovas, atstovai žurnalų: Modern Photography, Popular Photography, Infinity, Ridge Pree ir t.t. Paroda buvo paminėta New York Times, The Tablet, Daily News Information Center, Visitors and Convention Bureau, Ford Foundation ir k.

Nemaža svečių buvo iš Jungtinių Tautų — tai japonai, indai, italai, ispanai, prancūzai ir net rusai. Užėjęs buvo ir vienas žydas, gimęs Kaune, dabar gyvenąs Izraelyje. Jis kalbėjo lietuviškai.

Visi svečiai buvo aprūpinti ne tik parodos katalogu, bet ir kita informacine literatūra apie Lietuvą, jos padėtį.

Parduota buvo 6 nuotraukos ir 18 knygų.

Kai paroda buvo pasibaigus, dar laiškais ir telefonu rengėjų vis klausė įvairių informacijų, daugiausia lietuvių fotografų, kuris šiuo metu gyvena Chicagoje ir rengiasi išleisti naują savo nuotraukų knygą.

(t.)

HARTFORD, CONN.

Hartfordo ramovėnai maloniai kviečia atsilankyti į tradicinį pavasario balių, kuris įvyks balandžio 19 d. 7 val. vak Hartfordo Lietuvių klube, 227 Lawrence St. Svečiai bus vaišinami šaltais užkandžiais, šilta vakariene ir kava su pyragaičiais. Atsilankiusių malonumui Hartfordo vyrų oktetas, vadov. muz. J. Petkaičiui padainuos keletą dainelių, o šokiui gros Ed. Radionovo kape-

Vietų skaičius ribotas. Dėl stalų rezervavimo prašom kreiptis pas Hartfordo ramovėnus. Auka asmeniui 6 dol. Pelnas skiriamas lietuviškai veiklai.

Hartfordo ramovėnai

Teisingas patarimas

Į ginklų parduotuvę Teksase įeina pilietis ir prašo revolve-

— Kam gi jis tamstai reikalingas? — klausia pardavėjas.

— Noriu nušauti savo kaimyną.

— Paklauskite mano patarimo ir atidėkite visą reikalą rytdienai.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

— Kodėl rytdienai?

— Šiandien esate toks susijaudinęs, kad galite nepataikyti.

Kun. A. Kezio, S.J., nuotraukų parodoje. Apžiūri ją P. Ažualas, dešinėje gilumoje — viena iš parodos organizatorių Helen Kulber. Nuotr. V. Maželio

ERDM. SIMONAIČIO LAIDOTUVĖSE

Klaipėdos krašto žymusis veikėjas Erdmonas Simonaitis, sulaukęs 80 metų, mirė vasario 24 d. 5:45 v.v., išėjęs iš kino Weinheime, Vokietijoje. Vasario 28 jį palaikai buvo sudėginti Mannheimo krematoriume. Gi urna su a.a. Simonaičio pelenais buvo palaidota kovo 16 Huettenfeldo kapinėse.

Į laidotuves buvo suvažiavę apie 150 asmenų. Tuo metu Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Taryba baigė savo sesiją, — visi sesijos dalyviai dalyvavo laidotuvėse. Pamaldas atlaikė evangelikų tikybos mokytojas Fr. Skėrys, laidotuvių organizatorius. Pamaldos buvo gimnazijoje. Jis taip pat pasakė ir pamokslą.

Nors buvo prašyta vietoje gėlių aukoti Simonaičio paminklui statyti, Vasario 16 gimnazijai remti, bet gėlių vainikų ant kapo padėjo: Vokietijos Lietuvių Bendruomenės vardu — Krašto Tarybos nariai, Hamburgo lietuvių vardu kun. V. Šarka Huettenfeldo apylinkė, Weinheimo apylinkė ir

Evangelikų jaunimo ratelis. Gėlių puokštę atsiuntė ir dr. A. Gerutis iš Sveicarijos.

Telegramom bei laiškais atsisveikino Lietuvos atstovas Washington J. Kajeckas, Lietuvių Fronto Bičiulių įgaliotinis Europoje prof. Z. Ivinskis, "Lietuvos Pajūrio" redaktorius Anasas Lymantas iš Montrealio.

Laidojimo apeigas pravedė mokytojas Fr. Skėrys. Kapinėse pirmasis kalbėjo Lietuvių Bendruomenės Tarybos prezidento pirmininkas dr. J. Griunius, Vasario 16 gimnazijos vardu atsisveikino gimnazijos direktorius Vincas Natkevičius, Lietuvių klubo, Liet. Raudonojo Kryžiaus ir Labdaros draugijos vardu — J. Glemža, tautinių politinių organizacijų vardu — mokyt. St. Povilavičius, Huettenfeldo apylinkės vardu mokytojas S. Antanaitis. Taip pat kalbėjo kun. V. Šarka, J. Stasaitis. Paskutinis kalbėjo mokytojas F. Skėrys Evangelikų jaunimo ratelio vardu. Laidotuvių apeigos baigtos Lietuvos himnu.

Hamburgo lietuvių vainikas, padėtas ant Erdmono Simonaičio kapo

Erdmono Simonaičio laidotuvėse kalba kun. V.Šarka, dešinėje Vasario 16 gimnazijos mokytojas F. Skėrys.

Vasario 16 gimnazijos mokiniai evangelikai padeda vainiką ant Erdmono Simonaičio kapo

SU KAZOKŲ CHORU APVAŽINĖJO PASAULĮ

St. Citvaras — solistas ir laikrodininkas (2)

Pradeda dainuoti

Turėjo gerą balsinę medžiagą. Štai ir nutarė pakeisti smuiką į dainavimą. Pirmą mokėsi pas ukrainietį dainavimo mokytoją, paskui pas vokiečių Ernest Temple, kuris dar yra Vienos konservatorijos direktorius. Turėjo ir trečią mokytoją prancūzų. Tada jau St. Citvaras dainavo ne kartą radiofone, dainavo bent keliom kalbom (Čia turiu pažymėti, kad jis Brazilijoje išmoko ne tik portugališkai, bet ir ispaniškai, itališkai, vokiškai. Rusiškai irgi moka).

Patenka į operą

Prancūzas mokytojas jį parengė operai, tiesiog stumte išstūmė į konkursinius egzaminus. Ir laimė buvo su Citvaru — jis 1945 pateko į Rio de Janeiro operą ir ten išdainavo dešimtį metų — iki 1955 m.

Jis yra bosas. Dainavo visokias partijas, didžiausią rolę turėjo "Samsonas ir Dalilė" operoje, buvo senas žydas. Teko dainuoti su visom pasaulio garsenybėm.

Persikelia į JAV

Brazilija nepatenkino jo plačių užsimojimų, ir 1955 jis atvyko į Ameriką. Iš tropikinių kraštų atskrido tiesiai į Chicago gruodžio 26, kada buvo gana šalta. Tai įspūdis buvo — net išgastingas.

Chicagoje dvejus metus dirbo konservatorijoje kaip asistentas, dainavo vieną kartą su simfoniniu orkestru, kitą kartą su pianistu. Abu koncertai buvo amerikiečių muzikinės spaudos gražiai įvertinti. Išleido ir plokštelę (Columbijos bendrovė), kur įdainuota bent keliom kalbom keletas dainų.

Dainavo ir lietuviškoje operoje — Rigoletto ir Fauste Meffistą.

Jei "EGLUTE" užsakysi, Vaikui džiaugsma padarysi — Skaitant nuotykius Pupučio, Valandos pavirs minutėm.

Iškeliauja su kazokų choru

Surado jį garsus kazokų choras, kuriam vadovauja Sergej Zharoff. Choro būstinė yra New Yorkas, taip ir S. Citvaras iš Chicagos persikėlė į New Yorką.

Kazokų choras — pasaulinė garsenybė, važinėjo po visą pasaulį koncertuodamas. Daugiausia keliavo po laisvuosius V. Europos kraštus. Bent kelias programas parengdavo New Yorke ir iškeliaudavo rudenį ilgai koncerto kelionei. Teko dainuoti beveik kasdien, kartais net po du koncertus per dieną. Chorę dainavo ir bosų solo partijas, buvo vertėju, dalyvavo vieno filmo pastatyme. Su kazokų choru dirbo šešerius metus. Iš choro pasitraukęs, į New Yorką grįžo 1964.

Atgal prie laikrodžių

Grįžęs į New Yorką, sugrįžo ir prie savo gerai išmokto amato. Įsitaisęs modernius įrankius, vėl ėmė taisyti laikrodžius. Dažniausiai taiso gana brangius ir retus laikrodžius. Dirbo amerikiečių įmonėm.

Stasys Citvaras André Chenier operoje

dirba su entuziazmu. Jis turi sodrų ir gražų bosą balsą, turi daug vidinės kultūros, gražią išvaizdą. Visa tai tik padeda dainininkui.

Lietuviškai įdainuotą plokštelę išleido 1960. Iš tos plokštelės visiem galima pažinti jo boso savybes. Kitos plokštelės, kur jis dainuoja su kazokų choru, mum gana sunkiai prieinamos.

★

Išeinant palydėjo mus abu šeiminkai ir jų abu šunes. Taip ir pagalvojau — koks geras derinys laikrodininkas ir dainininkas. Laikrodininko profesija nereikalauja didelės jėgos, ji ir gana laisva — nereikia "atmušti" tarnybos valandų. Gali taip pasitvarkyti, kad gali ir pakeliauti ir padainuoti.

Grįžęs vėl ramiai taisai laikrodžius. Jais apkabini sienas. Ir jie tiksi, vienas už kitą įspūdingiau. Ar tai ne muzika? Štai sukukavo gegutės laikrodžiai — Kokia romantika. Antai iškilmingai kitas atmuša valandas ir ketvirčius. Muša taip melodingai ir patraukliai, kad būtinai sustoji ir klausaisi.

(p.)

Tautinis ir visuomeninis auklėjimas

(atkelta iš 3 psl.)

kumentai bylotų apie lietuvių gentį.

Praeitą kartą vienas mokinių, prisipirtas pasakyti, kodėl nemėgstama lietuviškos mokyklos, vis kartojto tuos pačius žodžius, kad nemėgstu ir tiek. Pagaliau šitaip užbaigė: aš nemėgstu lietuviškos mokyklos, bet ir mano mama jos nemėgstą.

Tėvai ir vaikai draugauja ir jie vaikam perduoda, kad štai nebemėgstama lietuviškos mokyklos, lietuviškos kultūros. Yra tik viena nuoga pareiga.

Atsakymas — reikia aiškintis su tėvais, juos daugiau supažindinti su auklėjimo problemomis, reikia pakviesti į klases, tegu pamato, kaip mokykla dirba.

Trumpi siūlymai tautinei kultūrai palaikyti

1. Mūsų tautinio auklėjimo programa labai nutolsta nuo praktiško dabartinio auklėjimo ir mokymo. Pasiekiami tik nepriklausomą Lietuvą arba dar ateiname iki II pasaulinio karo galo. Bet reikia paliesti ir dabartį, pavyzdžiui PLB, kova dėl Lietuvos laisvės, lietuvių kovos veiksniai ir organizacijos, parapijos, spauda, knygos, laimėjimai, vietiniai atsitikimai, kurie patrauktų mokinių interesus. Tai reikia perduoti ne tik kaip sausus faktus, bet gyvai juos sudominant. Reikia sudaryti sąlygas, kad patys mokiniai galvotų, kad lietuvių kultūra ir graži ir gera, ir gal net gražiausia ir geriausia.

2. Mūsų vaikai kūrybingi. Tai pastebėjote mokytojos parodėlyje. Tai irgi reikia palenkti tautinei kultūrai ugdyti. Tėvai mielai bendradarbiaus, kur liečia vaiko kūrybinius užsimojimus, o kai bus mokytojų vadovaujanti ranka, ta kūryba gali ugdyti lietuvišką tautinę kultūrą.

Mes turime tuoj pat rasti naujus būdus lietuviškumui skiepti savo mokyklose, nes kitaip mokyklos pačios užsidarys. O tai būtų didelė ir net labai didelė skriauda. Šimtai naujų žvaigždžių nuolat gali susibūti lietuviškos kultūros padarėms ir dabar štai joms būtu atimta galimybė dėl mūsų pačių neapdairumo ar nesugebėjimo mokyti.

L B centro valdybos veikla

JAV LB centro valdyba kovo 24 Jaunimo centre sukvietė konferenciją, kurion atvyko spaudos, radijo, lietuviškos televizijos ir LB centro valdybos atstovai, viso 17 asmenų. Konferenciją pradėjo CV informacijos vadovas Antanas Santaras. Dalyviams buvo išdalinti informaciniai lapai su priedais. Savo pranešime A. Santaras peržvelgė 32 veiklos punktus, paryškindamas centro valdybos atliktus ir atliksimus darbus.

Dabartinė CV-ba buvo sudaryta 1967 lapkričio mėnesį (kandencija baigiasi 1970). Vienas pirmųjų jos darbų buvo kultūros kongresas, kuriam praverė buvusioji CV-ba jau buvo paruošusi komitetą. Kultūros kongresas CV-bai palikęs gana sunkią našą — 6000 dol. nuostolių. Šiai skolai likviduoti esą nemaža keblumų.

Vasario 16 minėjimui 1968 ir 1969 buvo paruošti 6 straipsniai anglų kalba, paruošta dokumentinė medžiaga, 3 programos išrašytos į juosteles. Medžiaga buvo išsiuntinėta JAV apygardų ir apylinkių valdyboms, kurios už ją buvo dėkingos ir plačiai panaudojo amerikiniame spaudoje ir radijo programose. Šiais metais ši medžiaga pateko net į didžiausius Chicagos dienraščius. Tai pirmas įvykis, kada tokiu plačiu mastu tai buvo padaryta. Be to, šis būdas buvo naudojamas ir birželinių įvykių progai.

Rūpintasi III tautinių šokių šventės reikalais. Šventė praėjo su pasisekimu ir turėta pelno.

Bendrai su Vliku rūpintasi Jungtinio Finansų Komiteto reikalais ir rinkliava. Centro valdyba iš JFK-to gavusi 2000 dol.

CV organizuoja lietuvių moks-

lininkų konferenciją — suvažiavimą, kuris įvyks Darbo dienos savaitgalį, Jaunimo centre, Chicagoje.

Pravesti rajoniniai LB apygardų ir apylinkių suvažiavimai. Suvažiavimuose svarstyta veiklos pagyvinimo ir lėšų telkimo reikalai. Dalyvauta veiksnių konferencijoje, Vliko seime, PLB, JAV LB ir Kanados bendruomenių pasitarimuose, Alto suvažiavimuose ir Latvian Days Chicagoje.

Pradėti organizaciniai IV dainų šventės darbai. Vargoninkų ir muzikų CV-ba dainų šventės muzikinės ir repertuar komisijos pirmininku yra paskyrusi muz. P. Armoną. Numatyta išleisti suaugusių ir liuanistinių mokyklų dainų rinkinį. Naujos dainos būtų panaudojamos dainų šventėje, o už panaudotas dainų rinkiniui dainas kompozitoriam pagal išgales būtų mokamas honoraras.

Rūpinamasi prof. Z. Ivinskio Lietuvos istorijos trijų tomu išleidimu. Pirmam tomui išleisti L. Fondas jau yra paskyręs 5,500 dol. Tariamasi su prof. J. Puzinu dėl Lietuvos proistorės knygos paruošimo.

Svietimo Tarybos darbai

Išsteigti 4 nauji vaikų darželiai. Iš viso yra 16 darželių. Paskelbtas Eglutės rašinių konkursas — jaunųjų premija. Paruoštos jaunimo vasaros stovykloms lituanistinės programos ir išsiuntinės organizacijoms bei stovyklų laikytojams. Rengejamas Lietuvos žemėlapis, aiškinamasis lietuvių kalbos žodynas ir V-VIII sk. pratimų pataisyta laida. Leidžiami jaunimui skaitiniai: A. Giedriaus Tėvų pasakos, I ir II dalys, Jukis ir Vauva, A. Grincevičiaus Velykų dovanėlė, seselės Perpetuos eilėraščių rinkinys vai-

kam. Bandoma okupuotoj Lietuvoj išleistas knygetas mažiesiems pritaikyti mūsų reikalams.

Jaunimui pritaikytiem kūriniam (apysakai ir dramai) parašyti paskelbtas konkursas, kurio terminas baigėsi kovo 15.

Mokytojam tobulintis kasmet rengiamos studijų savaitės.

Leidžiamos Švietimo Gairės. Norima jas padaryti periodiniu leidiniu.

Mokyklas lanko St. Rudys ir A. Masionis. Mokyklom teikiama materialinė parama.

Parūpintos stipendijos studijuoti liuanistikai Fordhamo universitete ir pedagoginiame liuanistikos institute. (7000 dolerių).

Kultūros Fondo veikla

Suorganizuotas jaunimo teatro, ir įsteigta dramos studija.

Leidžiami šie vadovėliai: Elvyros Narutienės III sk. pratimai, Gerdos Česnienės II sk. vadovėlis ir II sk. pratimai, S. Jonynienės IV sk. pratimai ir dr. Z. Ivinskio Lietuvos geografija.

Didžiausias Kult. Fondo darbas buvo 1968 m. suruoštas I JAV ir Kanados teatro festivalis. Teatras parodė didelį visuomenės susidomėjimą ir pritarimą. Nors tai buvo pats pirmasis bandymas, su nežymiais trūkumais, bet praėjo sėkmingai ir Kultūros Fondui išnešė 2,500 dol. pelno. Šio festivalio iniciatorius buvo CV Kultūros Fondo pirmininkas A. Kairys. Teatro festivalį norima padaryti tradiciniu.

Gimtoji Kalba laikinai yra sustojusi. L. Dambriūnas yra pasitraukęs iš redaktoriaus pareigų. Lietuvių kalbos draugija rūpinasi naujo redaktoriaus suradimu. Jei bus surastas naujas redaktorius, Kultūros Fondas neatsisako tęsti G.K. leidimą.

Išsteigta planavimo ir praktinės kultūrinės veiklos komisija.

Atsakymai į klausimus

Išklausius pranešimų, buvo eilė klausimų, atsakymų ir diskusijų. Į klausimą, ar dainų ir tautinių šokių švenčių komitetai yra savarankiškai nepriklausomi, atsakyta, kad komitetai, kurie sudaromi CV-bos, yra jos pagalbiniai vienetai pavestiem uždaviniam atlikti. Pirm. Br. Nainys pastebėjo, kad IV dainų šventei vadovauti, greičiausiai, bus paskirtas vienas iš pačios CV-bos narių.

Per dvejus metus CV-ba iš Lietuvos Fondo yra gavusi 30,000 dol. specialiem kultūros, švietimo ir vadovėlių leidimo reikalom.

Pirm. Br. Nainys atsakė, kad Vasario 16-tos proga duotos sugestijos, kur siūsti aukas, nėra naujas dalykas, o pakartojimas

Atėitininų pusryčiuose, surengtuose Apreiškimo parap. salėje Verbų sekmadienį, trys mergaitės džiaugiasi margučiais. Iš k. į d. Sabalytė, Norvilaitė, Leleivaitė. Nuotr. P. Ažuolo

ROCHESTER, N.Y.

Darbininkas čia populiariausias laikraštis

Darbininko redaktoriui Pauliui Jurkui taip šiltai aprašinėjant savo viešnagę Rochestery, Darbininkas čia pasidarė vienas iš populiariausių laikraščių. P. Jurkaus apybraiža "Pas Rochestero liuanistus" visų mieliai skaitoma ir tęsinų visitvalio iniciatorius buvo CV Kultūros Fondo pirmininkas A. Kairys. Teatro festivalį norima padaryti tradiciniu.

Gimtoji Kalba laikinai yra sustojusi. L. Dambriūnas yra pasitraukęs iš redaktoriaus pareigų. Lietuvių kalbos draugija rūpinasi naujo redaktoriaus suradimu. Jei bus surastas naujas redaktorius, Kultūros Fondas neatsisako tęsti G.K. leidimą.

Išsteigta planavimo ir praktinės kultūrinės veiklos komisija. anksyvesnių instrukcijų. CV kasin. K. Dočkus dar pastebėjo, kad ten, kur yra Alto skyriai LB-nė Vasario 16-tos proga aukų rinkimo nevykdo, o kur nėra Alto skyrių, ten bendruomenė ruošia minėjimus ir leidžia auktojams patiem nuspręsti, kam savo auką paskirti.

Kelta mintis, kad reikalingas dialogas tarp Vliko, Alto ir LB-nės aukų rinkimui, jų skirstymui ir kitom problemom suderinti.

Susirinkime dalyvavo kun. J. Borevičius, S.J., K. Barzdukas, D. Bielskus, K. Dočkus, K. Druga, S. Džiugas, A. Gulbinskas, A. Kairys, B. Nainys, V. Paškus, kun. J. Prunskis, A. Santaras, T. Slutas, J. Slajus, M. Valiukėnas, H. Zemelis ir P. Žumbakis.

Juozas Slajus

dienom praturtinti, drąsių rengėjų tikrai neapvyli, nes abi dienas ji buvo gausiai lankoma ir jo saulėtų pajūrių paveikslai noriai buvo perkami.

Lietuvių Fondo vajuos rengėjai — Br. Kriokys, prof. dr. A. Klimas, Juozas Jurkus ir kiti — ne tik susilaukė gausaus būrio lankytojų, bet ir daugelio svečių, po parodos atidarymo sugūžėjusių į vajuos vakarienę. Buvo gražiai prisiminti mirusieji L. F. nariai, šauiniai pasivaišinta, pasisvečiuota. L. Fondas laimėjo būrį naujų narių. Br. Kriokio pranešimu, vakarienos metu L. Fondan buvo sudėta apie 1,400 dol. Tai drąsių ir sumanių asmenų darbas.

Vitalijos Bogutaitės poezijos vakaras

Vitalijos Bogutaitės poezijos vakaras įvyks balandžio 19, 8 val. vak., univ. moterų patalpose, 494 East Ave. Rengia vietos lietuvių bendruomenės kultūrinių pobūvių klubas.

Poetės V. Bogutaitės pirmasis rinkinys "Veidrodžio jūros dugne" (1960) dailiojo žodžio mylėtojų ir kritikų buvo sutiktas prielankiai. Šių metų pradžioje ji pasirodė su antruoju poezijos rinkiniu "Lietus ir laikas", kuris taip pat jau yra susilaukęs gražių atsiliepimų.

Solistų Daivos Mongirdaitės ir Leono Baltraus dainų vakaras rengiamas balandžio 26 Sv. Jurgio lietuvių parapijos salėje. Pradžia 7.30 val. v. Rengia L. B. apylinkės valdyba.

Prezidento A. Smetonos minėjimas įvyks balandžio 27, 3 val. p.p., šv. Jurgio parapijos salėje. Pranešimą darys rašytojas Vytautas Alantas, svečias iš Detroito. Minėjimą rengia lietuvių tautinės sąjungos skyrius.

Ne klebonas uždarė parapijos mokyklą

Netiesa, kad Sv. Jurgio lietuvių parapijos pradinę mokyklą uždarė klebonas, kaip korespondentas rašė spaudoje. Klebonas kun. Pranas Valiukėvičius ieškojo būdų, kad parapijos mokykla nebūtų uždaryta, nors vaskupija ir buvo tam priešinga dėl mažo mokinių skaičiaus. Taip pat ir buvęs klebonas kun. Jonas Bakšys rašė pranciškietėm seselėm, kad neatšauktų savo seselių mokytojų iš Sv. Jurgio lietuvių parapijos mokyklos.

Mokyklos uždarymo priežasčių reikėtų ieškoti savųjų tar-

— Kun. Benediktas Sugintas gegužės 4 švenčia 50 metų kunigystės auksinį jubiliejų. Jisai dirba sunkų šalpos darbą jau daugelį metų.

IŠ VISUR

— Putnamo seserų rėmėjų seimas šaukiamas balandžio 27. Pamaldos bus 11.30 val. ryto. Po pamaldų pietūs, pasitarimai ir meninė programa.

— Lietuviškų studijų savaitė Vokietijoje šiemet įvyks liepos 13-20 Bad Godesberge.

— Vokietijos L. B. krašto vobon išrinkti: pirmininkas — Jonas K. Valiūnas, vicepirm. — kun. Bronius Liubinas, sekretorė — Ona Bartusevičienė, išdininkas — Jurgis Barasas, narys jaunimui — Andrius Smitas. Garbės teisman išrinkti: pirmininku dipl. teis. Justinas Lukošius, teisėjais dipl. teis. Antanas Jasinskas ir kun. Vingaudas Damijonaitis. Kontrolės komisiją sudaro Jurgis Pauliukevičius, Guidonas Šimkevičius ir Ričardas Tenceholskis.

— Dail. Antano Rūkštelės kūriniai paroda balandžio 19-27 vyks Toronte, Prisiškėlimo parapijos parodų salėje. Bus išstatyti 35 aliejinės tapybos darbai. Parodą organizuoja Lietuvių Bendruomenės Toronto skyriaus valdyba.

— Dail. Vyt. Ogilvio meno paroda įvyks balandžio 19-20 d. Lietuvių namuose, 3009 Tillman St., Detroito. Parodą rengia Detroito St. Butkaus šaulių kuopos spaudos ir kultūros sekcija.

— Sol. Valentinos Kojelienės koncertas įvyks gegužės 4 Chicagos centre — Orchestra Hall salėje. Globoja Balfo Chicagos apskrities valdyba. Sudarytas platesnio masto komitetas.

— Prof. Alfredas Sennas, tarptautinio masto kalbininkas, skaitys įžanginę paskaitą apie lietuvių kalbos pristorę šios vasaros mokytojų studijų savaitėje, kuri prasidės rugpiūčio 17 Dainavoje.

— Balfo 25 m. jubiliejinė paroda, suruoštai Balzeko muziejuje, daugiausia eksponatų parūpino prel. dr. J. Končius, Balfo C.V. New Yorke, knygų ir nuotraukų — Balfo apskr. pirm. A. Gintneris, Pr. Šulas, K. Povilaitis, D. Bobelienė, A. Kenstavičius iš Kanados, M. Mackevičius, prof. St. Dirmantas, Baltromaitis, Br. Lesčinskas, Samienė.

— International Graphic Art Society New Yorke užsakė dailininkui R. Viesului grafikos darbą, kurio 100 nuospaudų tiražas bus platinamas meno kolektojam šiame krašte, Europoj ir kitur. Tam tikslui organizacija jau priėmė dailininko spalvotą reljefą "Up-On". I.G.A.S. atrankos jury komisiją sudaro 10 JAV ir Europos muziejų kuratorių.

— Montrelio liuanistinių kursų mokiniai išleido laikraštėlį "Liepsna" nr. 1. Buvo platinamas per Vasario 16 minėjimą Montrealyje. Kitą numerį numatoma išleisti Motinos dienos proga. Laikraščio administratorė: Rūta Rudinskaitė, 2415 Park Row East, Montreal 262, Que.

RINKSIS LIETUVIAI STUDENTAI

JAV LB Pietryčių apygardos valdybos organizuojamas lietuvių studentų suvažiavimas įvyks Baltimorėje (Lietuvių Klubo patalpose, 851 Hollins Street) balandžio 19.

Suvažiavimui numatyta šitokia tvarka: 12 val. — 1 v. registracija ir kavutė; 1 v. po trumpo atidaromojo žodžio vyks simpoziumas, kuriam vadovaus jaunas mokslininkas dr. A. Sužiedėlis. Simpoziume bus nagrinėjama: a. Lietuvis studentas L. Bendruomenės švietimo referuoja G. Mironas, Philadelphia), b. Lietuvis studentas politinėje veikloje (referuoja G. Karosas, Boston), c. Lietuvis studento vieta Amerikos studentų masėje (referuoja K. Almenas, Washington).

Po simpoziumo vakarienė kartu su Clevelando lietuvių tautinių šokių grupė Grandinė, kuri ten pat išpildys Tautinės sąjungos rengiamo vakaro programą. Po vakarienos visi studentų suvažiavimo dalyviai kviečiami į vakarą ir pasilinksminimą. Visa tai studentų suvažiavimo dalyviams nieko nekaštuos, nes šį suvažiavimą finansuoja JAV LB apygardos apylinkės.

Šis pirmas mūsų LB apygardos lietuvių studentų suvažiavimas turėtų būti sėkmingas ir jis turėtų pradėti gražią tradiciją, kuri kartotųsi kasmet. Todėl visos apylinkių valdybos prabrežtinai yra prašomos padaryti visa, kad apylinkėse esą lietuvių studentai dalyvautų suvažiavime. (Primintina: suvažiavime dalyvauja ir šiemet baigia gimnazijas).

Lietuvių pranciškonų kultūrinė veikla tęsti reikalingas jaunimas.

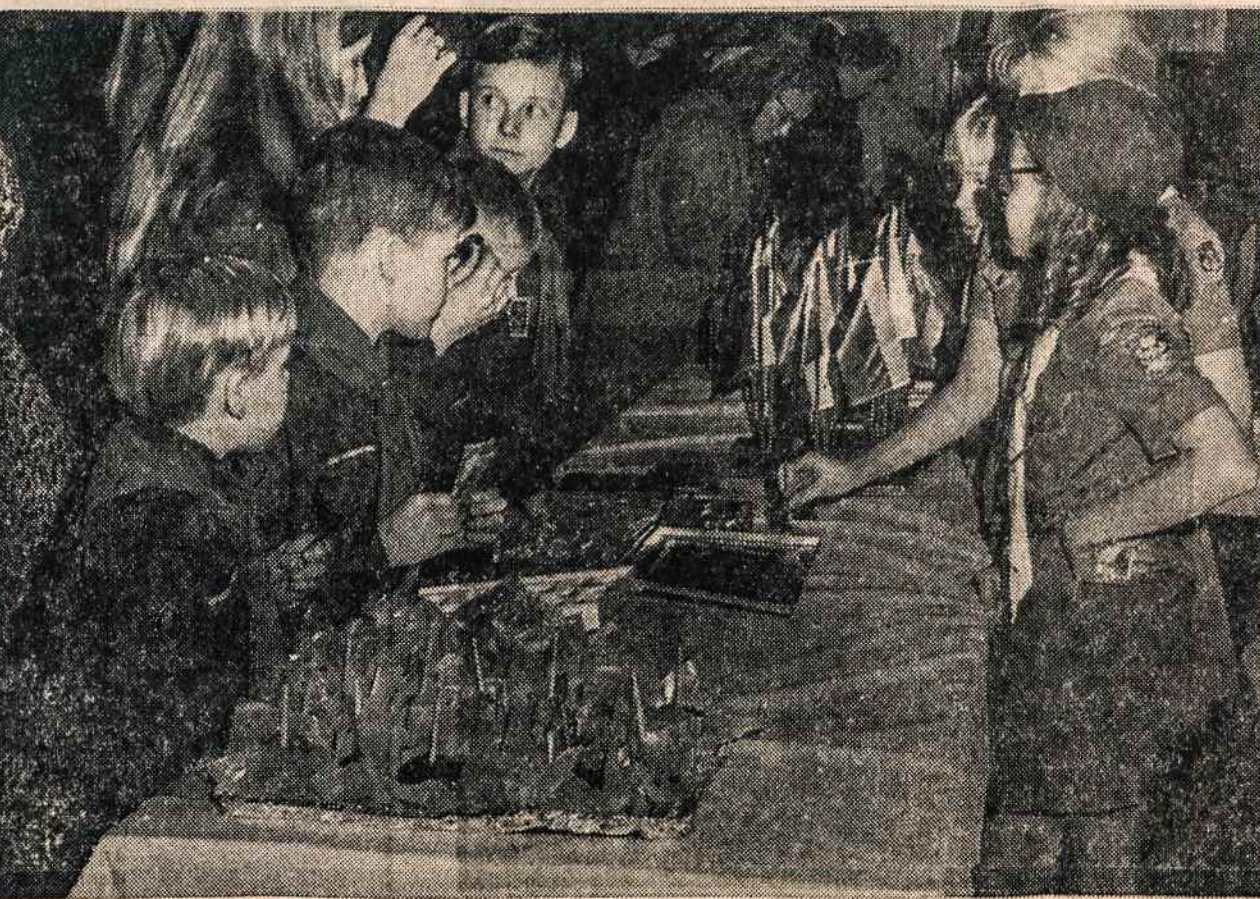
Pranciškonai nuosirdžiai kviečia lietuvius jaunuolius tapti šv. Pranciškaus Asyžiečio sekėjais.

Dvasinės veiklos dirva labai plati.

Jaunuoliai primami klierikais ir broliais. Visiems yra teikiama proga siekti mokslo.

Norint informacijų, rašoma šiuo adresu:

Provincial Superior
Franciscan Monastery
Kennebunkport, Maine
04046

Jaunieji skautai prie savo paruošto stalo-Kaziuko mugėje Philadelphiaje. Nuotr. V. Gruzdiū

Per skautybę — lietuvybei!

SKAUTŲ PASTOGĖJE

Globoja: Lietuvos Skautų Sąjunga

Redaguoja:
ps. Birutė Kidolienė, 94-08 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. HI 1-3894 (Area code 212)

KAZIUKO MUGĖ PHILADELPHIJOJE

Prieš porą metų į Philadelphiaus lietuvių organizuotą gyvenimą tvirtais žingsniais įsiriškiavę skautai šiemet jau antrą kartą surengė Kaziuko mugę.

Ji buvo užplanuota kovo 2, tačiau skautų bei skaučių parengimo darbus, pradėtus šeštadienio ankstyvą rytą Šv. Andriejaus parap. salėje, kilusi sniego pūga nutraukė, ir mugė buvo atidėta kovo 9, t. y. artimiausiam sekmadieniui.

Tuo laiku ji ir įvyko: prasidėjo pamaldomis Šv. Andriejaus bažnyčioje, o po jų skautai ir gausūs būrys lietuviškos visuomenės susirinko į parapijos salę, kur pradžioje buvo iškilminga sueiga. Pravedė Juozo Lukšos d-vės draugininkas ps. Gediminas Surdėnas.

Ta proga jaunesnieji skautai bei skautės Danutė Pliuskonytė, Vida Bendžiūtė, Rita Norvaišaitė, Vytautas Mašalaitis, Mingaila Milas ir Gintaras Dragūnas davė jaun. skauto-ės įžodį.

Sueigai išsiriškiavusius jaunuosius skautus su malonumu stebėjo jų tėveliai, seneliai ir gausūs būrys svečių. Ypatingai žaviai atrodė Sofijos Ciurlionienės vardo vyr. skaučių būrys. Jos savo skautiškas pastangas šviesiu pavyzdžiu nukreipia savo mažajam atžalynui, tartum bežode, ryškia kalba bylodamos: žvelkite į mus, sekite mūsų lietuviškuoju skaučių keliu, pamilkite mūsų tauriuosius idealus!

Sios vyresniosios skautės tai pavyzdingos motinos, daugumoje pasiekusios čia, JAV, aukštąjį mokslą, dažnai užimtos visokiais rūpesčiais, bet randa laiko ir lietuvių reikalams. Gražiai eidamos lietuviškas moters idealiuoju keliu, savo pavyzdžiu kviečia sekti ir mažuosius.

Sueigos metu, pareiškiant parapijos klebonui kun. J. Degučiu pagarbą ir padėką už duodamas patalpas, buvo įteiktas gražiai išdorojėtas lietuviškas kryžius.

Sueigą baigiant, mugę atidaryti buvo pakviestas JAV LB Philadelphiaus apylinkės valdybos pirmininkas A. Gečys, kuris savo žodyje akcentavo reikalą atlikti tėvų kraštui Lietu-

vai pareigą ir skatinto branginti lietuvių kalbą.

Po sueigos, sakytumėi, po oficialiosios dalies, prasidėjo prekyba. Mažuosius gundė įvairiais margučiais išpuoštas loterijos kampa, kur šiam reikalui labai gvyvai, tiesiog žaismingai vadovavo vyresniosios skautės V. Majauskienė ir O. Pliuskoniė. Vaikai džiaugėsi laimikiais, o šiemet nei vienas bilietas nebuvo tuščias; visi ką nors laimėjo. Loterijos stalą ypatingai praturtino skulpt. P. Vaškys gausiai padovanodamas savo keramikos išdirbinių.

Moterys gulte apgulė didžiulį tautinių takų, juostų-juostelių stalą, kuris šiemet buvo ypatingai turtingas. Kainos nebuvo per didelės. Šalia audinių buvo įvairių pagalvėlių, medžio drožinių, tautinių papuošalų, kryžių, vazų ir t.t. Šiuo rankdarbių skyriumi rūpinosi vyr. skautės J. Jurskienė, D. Norvaišienė ir ps. M. Raugienė. Šiam stalui daug eksponatų — medžio išdirbinių suteikė p. J. Skladaitis.

Šių metų knygų ir plokštelių stalas buvo taip pat turtingesnis, nei praeitais metais. Juo rūpinosi ps. G. Surdėnas, kurio šia prasme pastangas reikia išskirtinai pasveikinti, nes Philadelphiaus lietuvių knygų, šitokioj iškilnesnėj formoj jis yra jau antrą kartą pristatęs. Tyliai noris prašyti, kad jis surastų galimybę ir kitom program pasiūlyti lietuvišką knygą.

Mugės virtuvė ir šiemet buvo ruošta pagal lietuvišką skonį; kepsniai ir beveik visi patiekalai buvo pačių rankomis daryti, ir viskas lietuviška: kugelis, dešros ir kita. Virtuve pavyzdingai rūpinosi vyr. skautė A. Mašalaitienė su skaučių mamų pagalba. Kavine rūpinosi vyr. skautės D. Dragūnienė, D. Jakienė ir L. Balten.

Šių metų Kaziuko mugės pasisekimus tvirtai į įplietina į tradicinį Philadelphiaus lietuvių parengimų eilę.

Jos naudą pajuto lietuviškoji visuomenė, o gautuoju iš tos prekybos pelnu džiaugėsi skautai, drąsiau galį planuoti ateinančios vasaros skautų išvykas bei stovyklas su lauziais.

BOSTONO KAZIUKO MUGĖI PRAĖJUS

Kovo 23 Bostono skautų su-ruoštą Kaziuko mugę praėjo su dideliu pasisekimu. Lietuvių Piliiečių Draugijos salė buvo pilna žmonių. Susirinko ne tik bostoniškiei, bet matėsi ir svečių iš Brocktono, Providen- ce, Nashua, Putnamo ir net iš Elizabeth, N. J.

Mugę pradėjo Zalgirio tun- to tutininkas ps. Ramūnas Kalvaitis, pakviesdamas tėvų komiteto pirmininkę Vitą Hod- ges ir s. Stefą Subatienę per- kirpti kaspina. Savo trumpame žodyje tutininkas atkreipė svečių dėmesį į įdėtą bendrą darbą mugę ruošiant, o Balti- jos tunto tutininkė s. Vida Kleimienė pakvietė svečius pirkti patinkamus gaminius ir pasivažinti.

Turėjo daug įvairių ekspona- tų, o jauni pardavėjai pasižy- mėjo entuziazmu.

Skaučių židinio stalas, prižiū- rimas D. Baltienės ir G. Ba- čiulienės, buvo apkrautas gra- žiai nuauostomis lininėmis stal- tiesėmis, rankšluosčiais, šilki- niais takeliais, lietuviškom juostom, lėlėm, Vilniaus ver- bom, tautiniais drabužiais ir kitokiais rankdarbiais. Didelis gintaro skyrius traukė ne vien- os praeivės akis, priversdamas sustoti. Kainos buvo priei- namos, tai iš gausiai apkrauto stalo, baigiantis mugėi, mažai kas beliko.

Priešais židinio stalą savo prekes buvo išdėstę vilkiukai, vadovaujami s. P. Kalvaitie- nės. Savi rankdarbiai, įvairūs pačių išauginti augalėliai bu- vo pagrindinė vilkiukų prekė. Daugiausiai prie jų stalo mažus praeivius viliojo narve uždary- ti gyvi "liūtai", kuriuos taip pat buvo galima nusipirkti, o mažų mažiausia paglostyti.

Skautininkės Subatienės su- organizuotas ir ps. L. Kiliulie- nės tvarkomas loterijos stalas su daugybe įvairiausių fantų taip pat turėjo nemažą pasi- sekimą. Publiką prie loterijos stalo viliojo skaučių tvarkoma cirko palapinė su meškiniu, gra- žiole ir juokdariais, kurie ma- žiesiems dalino saldinius. Skau- čių ir jaunesniųjų skaučių stal- lai taip pat buvo gausiai ap- krauti. Iškepti baravykai at- rodė gražesni negu miške ras- ti, ir iki šiol nematytos plasti- nės gėlės traukė praeivių akis.

Mūsų kaimynės iš Putnamo

Šitokios mintys kilo pabaigo- je mugės, stebint jauniausių skautų atliktą trumpą progra- mėlę, skirtą palinksminti sve- čiams. Tą programėlę — lauže- lį sumaniai pravedė s. v. G. Dragūnas. Pabaigos padėką reikšdama, ps. D. Surdėnienė reišė viltį, kad ir kitų, t. y. ateinančių metų mugę bus tiek pat sėkminga, kaip ir šiemeti- nė. M.R.

turėjo savo atskirą, šau- niai atrodantį stalą, pilną ge- rybių. Skautai uždarbiavo tu- rėdami sau padėjėjais baltą pe- lytę, "laukinę moterį" ir kito- kias prašmatnybes. Mažųjų žiū- rovų ir čia netrūko.

"Gėlių karalija"

Pati svarbiausia mugės dalis, pareikalavusi daugiausiai darbo, buvo s. P. Kalvaitienės surežisuotas vaidinimas "Gėlių karalija". Pastatyme dalyvavo net 28 mažieji artistai. Buvo pa- vaizduotos įvairios gėlės, dru- giai, vabalai, snaigės ir lietus. Jaunieji artistai savo roles at- liko puikiai, nors jiems teko ir šokti ir dainuoti ir deklamuoti.

Statant vaidinimą, s. Kalvai- tienėi talkininkavo vyr. sk. sl. A. Dabrilaitė, kuri tvarkė mu- ziką ir pritarė pianinu. Artis- tų mamų žiniai sumaniai ir gražiai pasiūti kostiumai gerai derino- si prie E. Kleino pieštų deko- racijų. Apšvietimą tvarkė A. Bačiulis.

Dar kartą mūsų gerbiamoji s. Kalvaitienė įrodė esanti ge- rra ir nepamainoma vaikiškų vai- dinimų režisorė ir organizatorė. Įdomiausia buvo, kai, įteikiant s. Kalvaitienei gėles, į sceną į- žengė Elizabetho skautės padė- koti jai už pagalbą, ruošiant skautų vaidinimus jų vietovėje, ir taip pat kvietė ją atvažiuoti ir į Elizabethą. Elizabetho sesės buvo specialiai atvykę pasi- žiūrėti šio naujo vaidinimo.

Sumaniai svečių maitinimą tvarkė tėvų komiteto pirminin- kė Vita Hodges su padėjėjomis. Maistas buvo gerai pagamintas, ir pasirinkimas nemažas. Padė- ka priklauso mūsų žinomam vi- rėjui p. Ventcuū už pietų pagai- ninimą. Tortų ir kavos tvarky- mas priklausė dr. I. Baškienei. Jai talkininkavo L. Simkienė, Donasienė, I. Veitienė, R. Veitienė, Dambrauskienė, Austrie- nė, I. Kalvaitienė, A. Dabrilie- nė ir kitos. Tortai buvo suau- koti skautų mamų. Bufetą tvarkė R. Karosas su padėjėjais. Ir čia kaip ir visur buvo man- dagus ir greitas patarnavimas.

Penkiolektoji Kaziuko mugė Bostone buvo tikrai gražiai su- ruošta. Tiek svečiai, tiek rengė- jai buvo patenkinti. Ir tikrai niekur nenupirksi tiek ir tokių dovanų už prieinamą kainą ir niekur tiek daug gerai nusitei- nusijų pažįstamų nesutiksi vi- nu kartu, kaip Bostono Kaziu- ko mugėje. Jau dabar, nelau- gėjai rimtai svarsto, kad reikės ateityje ieškoti didesnės patal- pos. K. N.

Elizabeth kovo 16 Kaziuko mugės metu suvaidinta P. Kalvaitienės "Grybų karas". Nuotr. G. Matonienės

ELIZABETHO SKAUČIŲ KAZIUKO MUGĖ

Šiais metais Elizabetho skau- čių Palangos vietininkija su- rengė tradiciją tapusią Kaziuko mugę. Kovo 16, sekmadienį, Lietuvių Laisvės salėn rinkosi skautės, tėveliai ir svečiai iš Elizabetho, apylinkių ir net iš tolimesnių vietovių.

L.S.S. Atlanto Rajono vadei- vė s. L. Milukienė lankė skau- čių vienetą ir drauge su s. M. Subačiu, Kennebunkport, Me., skautų tutininkų, perkirpo kaspina, tuo atidarydami mugę. Mugėje lankėsi vietinės šv. Pe- tro ir Povilo parapijos kunigai, o naujasis klebonas kun. P. Ze- meikis tarė trumpą sveikinimo žodį. Svečių tarpe matėsi vado- vai ir vadovės iš New Yorko, Bostono, Philadelphiaus ir ki- tur. Pažymėtina, kad šiemet susirinko daug svečių iš toli- mesnių New Jersey apylinkių, New Yorko ir kitur.

Prie skoningai papuoštų ir gėrybėmis apkrautų stalų laukė tvarkingai uniformuotos skau- tės su savo vadovėmis, pasiruo- šusios mielai priimti svečius į savo paviljonus.

Paukštytės su savo vadove vos spėjo suktis, nes įvairūs žaislai ir kitoki mažųjų paga- minti dalykai sparčiai nyko. To- liau matėsi spaudos kioskas, kur buvo galima įsigyti įvairių lietuviškų leidinių bei knygų. Už poros žingsnių nuo spaudos kiosko didelis stalas traukė vi- su praeivių akį. Čia meniškai degintos lėkštės, puikiai išaus- tcs juostos ir takeliai, tauti- nės lėlės bei įvairūs kruopš- čiai pagražintai papuošalai. To- liau matėsi vyresniųjų skaučių bei skautų stalai su deginto medžio padėklais, įvairiais žai- lais, rankdarbiais ir kitomis gėrybėmis.

Bostono Kaziuko mugėje apžiūrimi stalai

Pirkėjų pilna.

Abi nutraukos R. Karoso

Apėjus visus stalus, reikėjo atsigaivinti skaučių mamų prizūrimoje kavinėje, kur bu- vo visokiausių valgių.

Kiek vėliau, pavalgius skai- nius skaučių mamų suruoš- tus pietus, prasivėre scenos už- danga, ir žiūrovus žavėjo sesių suvaidintas "Grybų karas". Šį vaidinimą parašė s. Paulina Kalvaitienė iš Bostono. Pagrin- dinį vaidmenį — Baravyką — pasigėrėtinai suvaidino Audrė Karašaitė. Visi kiti artistai gra- žiai atliko savo roles. Dekora- cijas paruošė ps. A. Bartytė, vaidinimą — s. Ramutė Lora. Kostiumus paruošiant darbavo- si p. A. Bartenė ir vadovės.

Po vaidinimo trumpus padė- kos žodžius rengėjam bei sve- čiam tarė ps. A. Bartytė ir s.

Ramutė Lora pabrėždamos, kad šiais metais visos skautės, nuo mažiausios iki didžiausios, in- tensyviai ruošėsi šiai mugėi.

Elizabetho Palangos vietin- kinkijai vadovauja: vietininkė — ps. Audronė Bartytė, vyr. sk. būreliui — ps. Gilanda Ma- tonienė, skaučių draugovei — vyr. sk. sl. Regina Normantaitė, jaun. sk. draugovei — vyr. sk. sl. Aldona Meilutė. Vieti- ninkijos dvasios vadas yra ku- nigas J. Pragulbickas.

Nors darbo buvo daug, bel užtat ir darbo vaisiai aiškūs. Visom sesėm ir jom padėjusiem tėveliam malonu žinoti, kad mu- gė puikiai pasisekė ir kad vietin- kinkijos kasa bus pilnesnė atei- nančių metų skautiškiem reika- lam. K.M.

Pavasario skautų šventė Kennebunkporte

Ketvirtasis Atlanto Rajono skautų ir skaučių suvažiavimas (pavasario skautų šventė) jau čia pat. Tikimės, kad, kaip ir praeitais metais, jūsų vietovė bus gausiai atstovaujama. Šiais metais Kretingos Tuntas tikisi sulaukti dar daugiau skautų ir skaučių.

Suvažiavimo programos vado- vai: s. A. Saulaitis, S. J. ir Ra- mutė Lora.

Suvažiavimo metu taip pat į- vyks Atlanto Rajono Seserijos ir Brolijos vadovų posėdžiai, ku- riam vadovauja vadeivos.

Pavasario šventei yra prama- tyta ši dienotvarkė:

Balandžio 26: 1 val. popiet — registracija, 3 val. — suei- gos ir užsiėmimai, 4:30 val. ati- darymas, 5 val. vakarienė, 7 val. dainų ir šokių vakaras, 11 val. laužas, 12:30 val. tyla.

Balandžio 27: 8 val. ryto pus- ryčiai, 9:15 val. susikaupimo va-

landėlė (bendra vadovų suei- ga), 11 val. pamaldos, 12 val. pietūs, 1:30 iškilminga sueiga, 3 val. skirstomės namo.

Mokestis 4 dol. skautam-ėm; 5 dol. vadovam. Globėjai ir tė- vam, kurie padės atvežti skau- tus, nakvynės už prieinamą kai- ną bus parūpintos artimesniuose viešbučiuose. Skautai ir skautės atsiveža miegamus mai- šus ir tvarkingas uniformas. Kad palengvėtų kelionė, skau- tai ir skautės per visą suvažiavi- mą dėvės tik uniformas, net ir šokių metu.

Norint viską kuo geriau pa- ruošti, mums labai svarbu žino- ti, kiek maza daug dalyvaus šia- me suvažiavime. Todėl pra- šome, kad iki balandžio 20 man- praneštumėte, kiek skautų ir skaučių iš jūsų vieneto daly- vaus suvažiavime.

Iki malonaus pasimatymo!
s. M. Subatis
Kretingos Tunto Tutininkas

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA Kennebunkporte, Maine

su visom Amerikos gimnazijų teisėm

Išeinamas pilnas į kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietu- viška gyvenimo pasaulėžvalga. Mokiniam šviesti kviečiami lietu- viai rašytojai, muzikai, solistai, dailininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda moki- niams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabutyje. Atlyginimas visiems prieinamas — atsižvelgiama į kiekvienos šei- mos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigę 8 skyrius.

Lietuviai tėvai, branginkit šią gimnaziją, kol ji yra. Jos ateitis jūsų rankose!

Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:
Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

S. Ciurlionienės vyr. skaučių židinio išsiriškiavęs iškilmingai sueigai Kaziuko mugėje Phila- delphijoje su židinio vadove ps. M. Raugiene. Nuotr. V. Gruzdiū

DARBININKUI PAREMTI AUKOJO

Po 3 dol.—A. Aleksis, Waterbury, Conn., J. Paluilis, Oakville, Conn., A. Kleiza, C. Kasevich, Manchester, Conn., K. Gruzdas, Quincy, Mass., E. Chmeliauskas, Gardner, Mass., W. Brazauskas, Norwood, Massachusetts, E. Cibas, Milton, Mass., V. Petraitis, Sunderland, Mass., E. Martišius, Wrentham, Mass., J. Zwiss, K. Paskus, So. Boston, Mass., Kun. A. Vainauskas, Nashua, N. H., R. Petkevičius, Lewiston, Me., V. Chlmauskas, Kennebunkport, Me., J. Bernitsky, Pt. Carbon, Pa., C. Tamašauskas, Phila, Pa.

Kilkus, Brockton, Mass., J. Bakūnas, G. Valatka, Randolph, Mass., O. Vaicunas, I. Baškys, B. Povilavičius, Dorchester, Mass., E. Užpurvis, W. Chelmsford, Mass., M. Norvaišienė, D. Giedraitis, A. Kriščiūnas, M. Balukonis, So. Boston, Mass., J. Olkovicikas, Manchester, N. H., V. Malakas, Wallington, New Jersey.

Visiems, prie kalendoriaus išleidų padengimo prisidėjusiems, nuosirdžiai dėkojame. Laukiame spaudai paranos ir iš neatsiliepusių.

Dėkinga DARBININKO Administracija

Nauji Darbininko skaitytojai

V. Kazlauskas, Chicago, Ill., Lt. A. V. Garsys, Quantico, Va., Dr. B. Naujalis, Toronto, Ont., Canada, J. Gyls, Chicago, Ill., D. Virkutis, Manchester, Conn., M. Brazauskas, Cleveland, Ohio, E. Radžiūnas, Wethersfield, Conn., V. Dobujinsky, Brooklyn, N.Y., F. Zutkus, New York City, K. Petrokas, Detroit, Mich., Al. Williams, Passaic, N. J., K. Adickas, Putnam, Conn., P. Stravinskas, Cleveland, Ohio, J. Tila, Brooklyn, N.Y., M. Tylas, Detroit, Mich., B. Brundza, Rego Park, N.Y., M. Fumanti, N. Arlington, N. J., R. Jasiūnas, So. Boston, Mass., Ch. Antanavich, Lawrence, Mass., S. Krapavickienė, Richmond Hill, N. Y., J. Krapulaitis, Ozone Park, N. Y., P. Dabulis, Brooklyn, N.Y., Kunigis J. Antoszewski, Midland Md., Kun. P. Kmita, Stafford Springs, Conn., H. Matthews, New York City, V. Banevičius, Phila, Pa., A. Grimalia, Phoenix, Ariz., R. N. Zukauskas, Yonkers, N. Y., A. Apanavičienė, Point Pleasant, N. J., K. Tautkus, Maywood, Ill.

Užsakė kitiem: Prof. A. Vasy, Bronx, N.Y., — Algiiu Vasiui, Phila. Pa.; A. Kazickienė, New Rochelle, N.Y. — A. Keismanui, Sao Paulo; vietoje a.a. Stonienės perėmė prenumeratą M. Jasinskas, Woodhaven, N. N., K. Gluda — B. Kazimierczakui, abu iš Niagara Falls, N.Y., V. Buinys, Phila, Pa. — K. Dalinkevičiui, Phila, Pa., Dr. W. J. Burokus, Paramus, N. Y., — savo tėvam Burokam, Rochelle Pk., N. J., N. Umbrazaite — J. Meckus-Meckienei, abi iš Brooklyn, N. Y.

SPORTAS

STALO TENISO TURNYRAS

Maloniai kviečiame visus sportininkus ir sportininkes dalyvauti Siaurinės Amerikos rytinio pakraščio lietuvių rengiamame stalo teniso turnyre, kuris prasidės balandžio 26 dieną, 2 val. popiet jauniam ir mergaitėm ir 5 val. popiet vyram ir moterim Lietuvių Atletų Klube, Brooklyne, N. Y.

Varžybos vyks atskirose klasėse. Jauniam ir mergaitėm, gimusiem vėliau negu birželio 1 dieną:

- Klasė "A" — 1951 metais
Klasė "B" — 1953 metais
Klasė "C" — 1955 metais
Klasė "D" — 1957 metais

Vyrų ir moterų klasėje.

Žaidynės vyks "dviejų minučių" sistema, ir kiekvienos klasės pirmos ir antros vietos nugalėtojai bus atitinkamai apdovanoti. Po turnyro planuojamas pasilinksminimas.

Dėl smulkesnių informacijų ir registracijos reikalu prašom kreiptis į Praną Gvildį, 23 Girėys, Worcester, Mass., J. Pawlowski, Middleboro, Mass., J. Vasys, Dedham, Mass., Sr. of Jesus Crucified, K. Grenda, J. Skersys, Lawrence, Mass., J.

Congratulations to Bishop TERENCE J. COOK on his elevation to the College of Cardinals

Grid of congratulatory messages from various churches and individuals, including St. Anselm's Parish, St. Anthony of Padua, Immaculate Conception Church, and St. Bernard's Church.

TO PLACE YOUR AD CANCEL OR CHANGE Tel.: GL2-2923. H. W. MALE. PRODUCTION WORKERS Second Shift — \$2.10 per Hour 4 PM to 12:30 AM. STEADY JOB — apply METAL IMPROVEMENTS CO. 472 Barell Ave. Carlstadt, N.J. (201) 935-1800.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK. 460 West Broadway, South Boston Massachusetts. "Kur tūkstančiai taupo milijonus" ALFRED W. ARCHIBALD President. SOUTH BOSTON SAVINGS BANK. 460 West Broadway, South Boston Massachusetts. "Kur tūkstančiai taupo milijonus" ALFRED W. ARCHIBALD President.

DARBININKAS

NEW YORKO
NAUJIENOS

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuvė GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Kas norėtų skelbtis Darbininke
prašomas skambinti:
Glenmore 2-2923

Laisvės Žiburio velykinės radijo programos visas išlaidas sumokėjo Apreiškimo parapijos klebonas kun. J. Aleksūnas, o Atvelykio programos išlaidas — tos pačios parapijos klebonas emeritus kun. N. Pakalnis. Abiem rėmėjams Laisvės Žiburio valanda nuoširdžiai dėkoja.

Lietuvių Fondo vajeus komitetas praeitą savaitę posėdžiavo balandžio 11 pas H. Miklą Great Necke. Šią savaitę posėdis bus balandžio 18, penktadienio vakare 8 val. pas dr. J. Kazicką New Rochelle. Visi komiteto nariai prašomi dalyvauti posėdyje. Komitetas šiuo metu yra išsiuntinęs laiškus, kviesdamas visus stoti nariais į Lietuvių Fondą.

Paulius Jurkus padovanojo vieną paveikslą, kurį bus galima laimėti madų parodoje gegužės 4 d. New Yorke. Parodos tikslas šiais metais yra paremti Putnamo mergaičių Neringos stovyklos statybą. Rengimo komitetas nuoširdžiai dėkoja P. Jurkui už dovaną.

Eglė Zilionytė ir **Liuda Gudeliėnė** atstovavo lietuviams Batono delegacijoje į Haiti, Lebanon ir Togo atstovybes prie Jungtinių Tautų. Haiti ambasadorius M. Marcel Antoine ir Togo ambasadorius dr. Alexandre J. Ohin delegacijai parodė daug prielankumo ir pažadėjo savo paramą, kada Pabaltijos tautų klausimas bus keliamas J. Tautose.

Stipendijų popietėj balandžio 27 vietoj numatyto dialogo apie lietuvišką šeimą bus programa kompozitoriaus J. Naujailio 100 metų gimimo sukakčiai paminėti. Ta proga bus trumpa paskaitėlė apie kompozitoriaus gyvenimą ir kūrinis, jo solo ir chorinės dainos. Antroji koncerto dalis bus literatūrinė. Visa programa bus Apreiškimo parapijos salėje. Rengia Kat. Moterų Kultūros draugija.

Komp. Broniaus Budriūno kantata Operetės choro koncerte

Šį šeštadienį, balandžio 19, visi turės galimybės dalyvauti dideliame Operetės choro 50 metų sukakties koncerte, kuriame bus atlikta sudėtingas ir iškilmingas veikalas — **komp. Broniaus Budriūno kantata „Lietuvos šviesos keliu“**. Kantatą atliks padidintas Operetės choras, solistai — **Irena Stankūnaitė** ir **Vaclovas Verikaitis** iš Toronto. Diriguoja — Operetės choro vadovas muz. **Mykolas Cibas**.

Kantatai žodžius parašė poetas **Bernardas Brazdžionis**. Joje apdainuojama Lietuvos mokytojo dalia.

Kantata turi penkis dalis. Juodos naktys — pirmoji dalis. Ją atlieka solistas Vaclovas Verikaitis. Jis pradeda žodžiais: „Supo žemę juodos naktys be aušros, be spindulių.“ Choras įsijungia su šiais žodžiais: „Ir be knygos ir be rašto svetimųjų prispausta, sunkiai nėsė vargo našta aščių gėstanti tauta.“

Antroje dalyje apdainuojamas pradžiamokslis „Baltos lankos, juodos avys, kas išmano, tas jas gano“.

Trečioji dalis — Verpėjos daina. Atlieka moterų choras ir

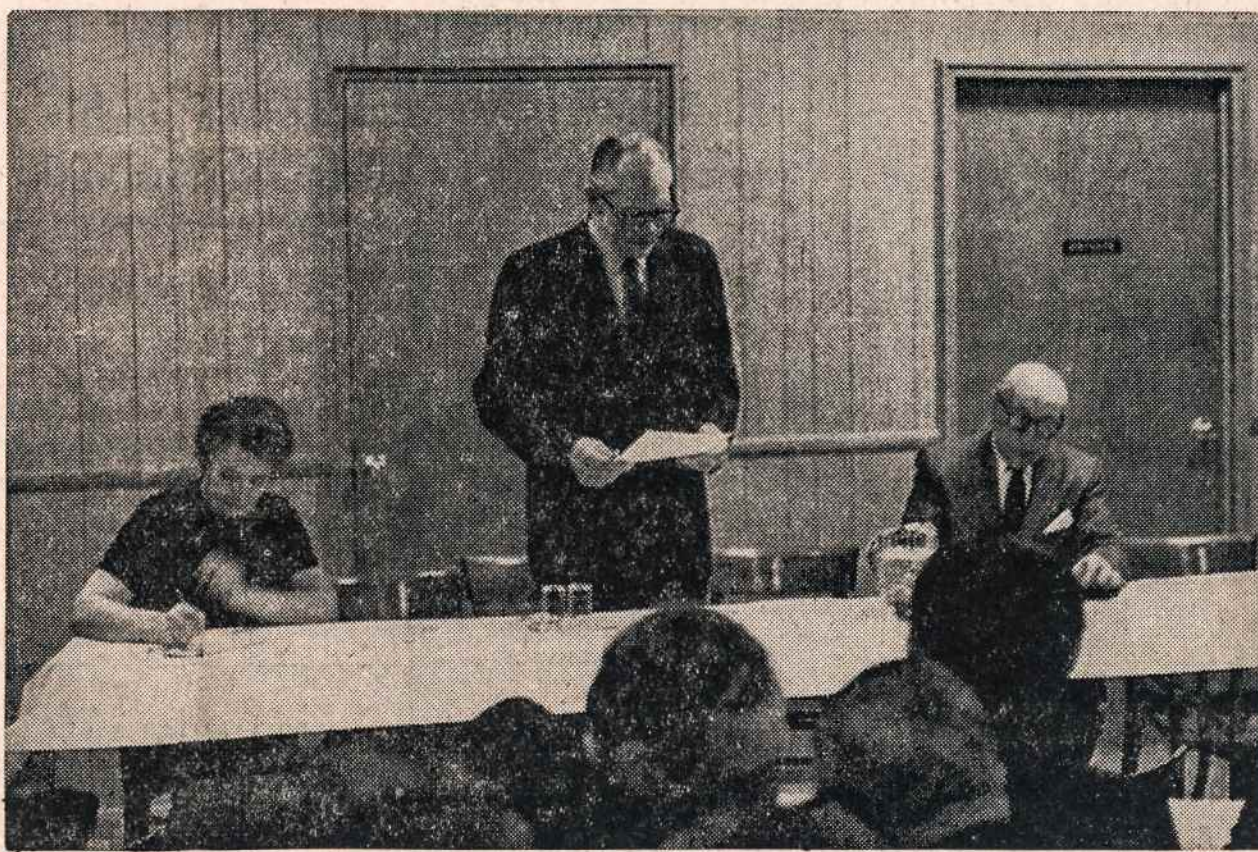
solistė Irena Stankūnaitė — Čia bus girdimi žodžiai: „Zu zu zu... Tai bėga sruogelė kaip sniegas balta, — iš Prūsų knygelė slapta parnešta“.

Ketvirtoji dalis — Laisvės vasaris — skiriama Lietuvos savanoriam pagerbti. Choras čia dainuoja: „Aukoje ugnies ir kraujo savanorių išnešta vel gyvenimui iš naujo aščių kėlėsi tauta.“

Penktoji dalis — garbė tau, mokytojau. Solistai ir choras čia gieda „Garbė tau, mokytojau, kurs atvėrei knygą, kur slypi polėkiai ir išmintis žmogaus, pasėtas tavo gėrio grūdus dygo ir augo sielose kaip palaima dangaus“.

Kantata pareikalavo gana daug darbo. Ją ilgą laiką rengė Operetės choras, pasitelkęs vyrų didelę grupę. Tai bus bene didžiausias ir sudėtingiausias muzikos kūrinys, atliktas čia pastaraisiais metais.

Bet kantatos dar bus kita dainų programa. Visa tai išgirs ir pamatys atvykę į koncertą, kuris bus šį šeštadienį St. Mathias salėje, Ridgewoode. (Toje salėje yra buvę keletas lietuviškų parengimų.) Pradžią 7 vakare.

LB New Yorko apygardos suvažiavimo prezidiumas. Iš k. į d. A. Radzivanienė — sekretorė, A. Reventas — pirmininkas, J. Vilpišauskas — pirmininkas. Nuotr. R. Kisieliūsis

TARĖSI LB NEW YORKO APYGARDOS ATSTOVAI

(tęsinys iš pereinio nr.)

Po diskusijų apie išklaustus pranešimus svarstytos sugestijos ateities veiklai. Pakartotinai buvo pabrėžta, kad reiktų daugiau dėmesio kreipti į apylinkes, jas pristatant kaip jėgą amerikiečių tarpe. Būtina tačiau pačioje apylinkėje geriau susiorganizuoti, surašyti tam rajone gyvenančias šeimas, o ypač mokyklinio amžiaus vaikus.

Kun. dr. Antanas Paškus iš Brooklyno, N. Y., Sv. Jono universiteto profesoriaus, padidindamas savo įnašą iki 100 dol., tapo Lietuvių Fondo nariu. Liet. Fondas visų aukomis auga didyn ir didyn, kol pasieks milijoną.

Pirmoji šių metų ekskursija organizuojama į Kennebunkport, Maine, Pranciškonų vienuolyną gegužės 30, 31 ir birželio 1. Smulkesnės informacijos Darbininke bus peskelbtos kiek vėliau. Telef. GL 2-2923.

FILATELISTAI!

Siunčiame Lietuvos pašto ženklus Jūsų pasirinkimui. Rašyti: Baltic Stamps, P. O. Box 127, Toronto, 19, Ont., Canada.

Prenumeratoriai, pakeisdami savo adresą, prašomi administracijai pranešti ne tik naują, bet ir seną adresą. Taip pat neužmirškite pridėti pašto zip code numerio.

Du asmenys (motina ir sūnus) ieško mažo 2-3 kambarių ir virtuvės buto pirmame ar antrame aukšte, Brooklyne. Telefonas GL 2-2923.

Graži ir vertinga dovana. Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, su kalendorium, incabloc laikrodžiai, naujausias gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir informacijų rašyti: S. V. Staras — Importer, 23 Mendon St., Worcester, Mass. 01604.

Ieškomas lietuvis buvęs advokatas Michelsonas, gyvenęs Richmond Hill, N. Y., kur turėjo ir savo įstaigą. Jis už nesąžiningumą buvo nubaustas: eidamas advokato pareigas, buvo nuskriaudęs vieną asmenį, kuris dabar jo ir ieško. Kas žino, prašom pranešti tel. 441-4512. Už pranešimą skiriamas atlyginimas.

— Spalvotos TV, skaičiavimo ir rašomos mašinos, puikiai radijo, pradedant mažais TR. PORTABLE iki didžiųjų STEREO vokiečių ir vietos firmų, Pranešę kuo domėtis, gausite autentiškus firmų katalogus iš: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731, telefonas: (516) 757-0055.

Mielai IRENAI GALINIENEI ir šeimai, jos tėveliui

A + A

DR. K. TRUMPIUI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

Valerija ir Juozas Gelumbauskai
Stasė ir Jonas Išlinskai

BOSTONO ŽINIOS

Dailiosios literatūros ir dainų vakarą rengia Lietuvos Vėteranų Sąjungos Ramovė Bostono skyrius balandžio 20, šį sekmadienį, 3 val. popiet Lietuvos Piliiečių D-jos auditorijoje, So. Bostone. Programoje Draugo romano konkurso laureato Vytauto Volerto paruošta mūsų dailiosios literatūros ir dainų pynė: „Margais takais keliaujas žodis“. Atlieka mūsų jaunosios kartos menininkai iš Philadelphia: Aušra Mačiulaitytė, Virginija Majauskienė, Bronius Balčiūnas ir solistė Ona Pliuškonienė. Solistai akomponuoja komp. Jeronimas Kačinskas. Scenos šviesų efektai Romo Šležo. Po šios programos bus šokiai ir veiks užkandžių ir gėrimų bufetas. Šokiam gros R. M. Trio kapela iš Worcesterio. Vakarą pelnas skiriamas „Kario“ žurnalui paremti.

Amerikos sveikatos, kūno kultūros ir atgaivos draugijos suvažiavime, kuris įvyko balandžio 7-12 Bostone, lietuvių tautinių šokių šokėjai, vad. Onos Ivaškiešienės, buvo pakviesti atlikti meninę programą. Gegužės 10 įvyks metinė Naujosios Anglijos šventė. Tos šventės programoj dalyvauja ir lietuvių tautinių šokių sambūris. Ta proga jie pasirodys ir televizijoje.

Dail. Vaclovo Rato kūrinį paroda Bostone rengiama gegužės 3-4 Tautinės Sąjungos Namuose. Parodą rengia ir globoja skautai. Dailininkas šiuo metu gyvena tolimoje Australijoje, yra pasižymėjęs grafikas, su savo kūriniais dalyvavęs tarptautinėse parodose.

L. B. Bostono apylinkės valdyba buvo 22 pakvietė dr. A. Gerutį, kuris pastoviai gyvena Šveicarijoje, o dabar lankosi Amerikoje, pasidalyti savo mintimis apie Lietuvos bylą. Dr. Gerutis yra knygos „Lithuania“ redaktorius. Jis tą knygą ne tik redagavo, bet gerą dalį jos patirė ir prirašė. Šveicarijoje Lietuvos oficialios atstovybės nėra. Dr. Gerutis duona pelnosi ne iš diplomatinės tarnybos, bet didelę dalį savo laiko skiria lietuviškiems reikalams. Dažnai parašo apie Lietuvą Šveicarijos spaudoje. Tačiau tas reikalas nėra lengvas. Visi laikraščiai gauda sensacijos, o Lietuvos reikalas nebėra jokia naujiena. Todėl Lietuvos reikalui straipsnių toje spaudoje pasirodo mažiau. Vokietijoje yra Baltų D-ja. Dr. Gerutis priklauso jai ir dažnai ten lankosi. Praeitais metais ta draugija turėjo net 13 parengimų. Į tuos parengimus kalbėtojas kviečiami žymūs asmenys, tada tas atkreipia ir vokiečių spaudos dėmesį. Kadangi ir pati Vokietija yra suskaldyta, tur būt, todėl vokiečiai rodo lietuviams prielankumą. Lietuvos žydus žymus advokatas Robinsonas pasakė, kad Lietuvos byla esanti tokia gera, kad jos laimėjimui nereikia ir gynėjo. Dr. Gerutis sako, kad galima ir gerą bylą pralošti, jeigu ja niekas nesirūpinys ir negins.

(p. i.)

ED. PODOLAK and his MERRY MUSICIANS

7 asmenų orkestras

groja įvairius pramoginius šokius.

Vadovas Vytautas Prapuolenis

Kreiptis: 46 Tatman St. Worcester, Mass. 01607 — Telef. 756-2213

Mirus brangiam tautiečiui

LIUDVIKUI RADECKIUI,

žmonai Ievai, dukteriai Emai, žentui Antanui ir anūkei Ritai — Gražuliams bei giminėms reiškia gilią užuojautą ir liūdi kartu

A. L. BENDRUOMENES
JERSEY CITY APYLINKE

Solistė Irena Stankūnaitė dalyvauja Operetės choro koncerte. Nuotr. P. Ažuo

Solistas Vaclovas Verikaitis, iš Toronto, dalyvauja operetės choro koncerte.

Maloniai kviečiame atsilankyti į New Yorko Operetės Choro rengiamą — 50 metų sukakčiai paminėti

KONCERTĄ

1969 m. balandžio 19 d.

šeštadienį, 7 val. vakaro

ST. MATTHIAS SALĖJE

58-15 Catalpa Ave. Ridgewood, N. Y.
(prie Myrtle Ave.)

PROGRAMOJE: Br. Budriūno kantata „Lietuvos šviesos keliu“, kurią išpildys Operetės Choras su solistais — Irena Stankūnaitė ir Vaclovu Verikaitiu iš Kanados. Diriguoja muz. Mykolas Cibas; akomponuoja komp. Aleksas Mrozinskas. Programą praves aktorius Vitalis Zukauskas. Po programos, toje pačioje salėje, bus šilta vakarienė, 10 asmenų stalui bus duodamas 1 butelis šampano ir butelis degtinės. Auka 10 dol. asmeniui. Tik į koncertą ir šokius, įėjimo auka 3 dol. Gros Gutauskų orkestras iš N. J. Užsisakyti stalus arba pavieniai, prašom skambinti šiais telefonais: Birutė Labutienė VI 7-5550; Angėlika Rozevičiūtė AX 6-7896; Lucy Gudeliėnė SE 3-7639; arba pas visus pažįstamus choro narius.

Visi maloniai laukiami!